

မိမိ

မိမိ

နန်းညွန့်ဆွေ

မလှရွှေခေါ် 'မေ' ကား
ပိုးဝေဝါ နှင့် ဝန္တကိန္နရီ
သီချင်း နှစ်ပုဒ်တည်းကို
သားလျှင် လူသိရှင်ကြား
သိဆိုသွားရှာသည်။ သို့
တပြီး သူ၏ နာမည်ကား
မြန်မာဂီတ လောကဝယ်
ဘယ် ဘောဇာခါ တွင်မှ

ပယ်ဖျက်၍ မရအောင်တွင်၍ ကျန်ရစ်ခဲ့လေပြီ။ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံ
ခြားတွင် နေရစဉ်မှာပင် မြန်မာဂီတကို သံယောဇဉ် မပြတ်နိုင်
သည့်ထိ မေ၏ ဝါသနာ၊ ငွဲ့နား၊ ဖော်စောမြအေးကြည် အပျားပြ
သော ပညာရရှိကြီးများထံမှ မေ ပညာယူပုံ ဆည်းပူးပုံ တို့မှာ
စံယူလောက်သည်။

ဤစာစောင်ငယ်မှာ မြန်မာဂီတသမိုင်း တစ်စိတ် တဒေသ၏
မော်ကွန်း ဟူကလည်း မမှားနိုင်ပါချေ။ ။

စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်(မှတ်ပုံတင်အမှတ် ၀၀၃၂) ၃၆၁-ပြည်လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့တွင်
ဦးကျော်အုံးက ရိုက်နှိပ်၍ စာပေဗိမာန်စာတည်းမှူး ဦးမြတ်စိုး
(မှတ်ပုံတင်အမှတ် ၀၈၉)က ထုတ်ဝေသည်။

(၁)
အသံပါရမီ

မြန်မာဘုရင်မင်းမြတ်များလက်ထက်က ဇာတ်သဘင် ဂီတအနုပညာများကို လွန်စွာ အားပေးချီးမြှင့်ခဲ့ရာတွင်—

- ၁။ စင်တော်ကြီး
- ၂။ စင်တော်ကလေး
- ၃။ သမီးတော်စင်
- ၄။ ဝင်းစင်

ဟူ၍ ရုပ်စုံသဘင် အတန်းအစား လေးမျိုးထားရှိခဲ့သည်။ ယင်းရုပ်စုံသဘင်ကို အမြင့် သဘင်ဟူ၍ ခေါ်ဆိုခဲ့လေသည်။ အမြင့်တွင် စင်ထိုး၍ ကပြအသုံးတော်ခံရသောကြောင့် အမြင့် သဘင်ဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်၏။ လူကိုယ်တိုင် ကပြသော သဘင်ကိုမူ အနိမ့်သဘင်ဟူ၍ ခေါ်ဆိုခဲ့လေ သည်။ မြေကြီးပေါ်တွင် ကပြရသောကြောင့် အနိမ့်သဘင်ဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်၏။

ဤတွင် ပညာအားဖြင့် နိမ့်သည် မြင့်သည်ဟု မဆိုလို၊ လူကိုယ်တိုင် စင်ပေါ်တွင် တက် ၍ ကလျှင် ဂါရဝနိဝါတတရားပျက်မည်ဟု ယူဆ၍ စင်နှင့်မကခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့ ခွဲခြားခေါ် ဝေါ်ခဲ့သည်မှာ ဘိုးတော်မင်းတရားကြီးလက်ထက် မြဝတီမင်းကြီးဦးစတို့ခေတ်ကပင် ဖြစ်သည်ဟု သိရှိရပေသည်။ ထိုစဉ်အခါက လူကိုယ်တိုင် ကသောသဘင်မှ အီနောင်၊ ရာမစသည့်ဇာတ်ကြီးများ ကို ကပြအသုံးတော်ခံခဲ့လေသည်။ အမြင့်သဘင်ကမူ ရုပ်စုံ စင်တော်ကြီး၏ စည်းကမ်းနည်းလမ်း အတိုင်း ရှေးရိုးစဉ်လာမပျက် ဝင်ထွက်ကပြကြ၍ ဇာတ်လမ်းကိုမူ ရာဇဝင်၊ မဟာဝင်တို့မှ ထုတ် နုတ်ဖော်ပြကြလေသည်။

ယင်းသို့ ကပြခဲ့ရာ၌ စင်တော်ကြီး စင်တော်ကလေးနှင့်ဇာတ်သဘင်အားလုံးတွင် ယခု ခေတ်မှာကဲ့သို့ အဝေးက ကြားနိုင်သည့်အသံချဲ့စက်များ မရှိခဲ့ရကား မင်းသမီးမင်းသားဖြစ်သူ သည် မိမိ၏ပင်ကိုယ်အသံကိုသာ အားကိုး၍ သီဆိုခဲ့ကြရသည်။ အသံချို့တဲ့လျှင် မင်းသားမင်း သမီးဖြစ်ရန်အရေးမှာ ဝေးလှတော့သည်။ ထိုစဉ်က မင်းသားမင်းသမီးဖြစ်ရန်မှာ လွယ်ကူသော ကိစ္စမဟုတ်ချေ။ မင်းသားမင်းသမီးဖြစ်ရန် လိုအပ်သော အရည်အခြင်းများမှာ—
က။ ပိဋကတ်စာပေ အခြေခံရှိရမည်။

ခ။ ရာဇဝင် မဟာဝင် ဗဟုသုတရှိရမည်။

ဂ။ ကဗျာလင်္ကာများကိုလည်း နားလည်ရမည်။

ယင်းသည့်အရည်အခြင်းများနှင့်ပြည့်စုံပြီဆိုပါက အဓိကအရေးအကြီးဆုံးဖြစ်သော “အသံ”ကို စိစစ်ရပေသည်။ အကြင်သူသည် မင်းသားမင်းသမီးအရည်အခြင်းနှင့်ပြည့်စုံ၍ အသံ လည်း ကောင်းမွန်သဖြင့် ရုပ်စုံစင်တော်တွင် ကပြအသုံးတော်ခံနေလင့်ကစား စင်တော်ကြီးခေါ်

ဘုရင့်စင်တော်သို့ရောက်ရန် မလွယ်ကူချေ။ စင်တော်ကြီးခေါ် ဘုရင့်စင်တော်သို့ ထိပ်တန်းပညာ ရှင်များမှ ရောက်ရှိနိုင်ပေသည်။ စင်တော်ကြီးသို့ ရောက်သင့် မရောက်သင့် ပြဿနာကို သဘင် ဝန်ကြီး၊ နာတော်ခံကြီး၊ သံတော်ဆင့်ကြီးစသူတို့ ဦးဆောင်သော သဘင်ကော်မတီက အဆုံးအ ဖြတ်ပေးရလေသည်။ ယင်းသဘင်ကော်မတီ၏ အစည်းအဝေးကို တောင်ဥယျာဉ်တော်တွင် ကျင်း ပ၍ ဆုံးဖြတ်လေသည်။ ကော်မတီက စိစစ်ရွေးချယ်ရာ၌ အသံနှင့်ပတ်သက်၍ သတ်မှတ်ချက်များ မှာ-

- ၁။ နားဝင်အေးသော အသံဖြစ်ရမည်။
- ၂။ အဆိုရှိရမည်။
- ၃။ မဟာ ဆန်ရမည်။
- ၄။ ရာဇသံလည်း ပါရမည်။
- ၅။ အထက်ကိုမို့ အောက်ကို ပီရမည်။

နားဝင်အေးရမည်ဆိုသည်မှာ သီဆိုသူ၏ အသံသည် ပရိသတ်၏ နားသို့ ချိုသာစွာ ဝင် ရောက်စေရမည်။ အသံ၏ ဆွဲဆောင်မှုအင်အား ရှိ၍ စကားလုံးပီပီသသနှင့် နားဝင်ချိုအောင် ဆိုနိုင်သောအသံဖြစ်ရမည်ဟု ဆိုလိုသည်။ အဆိုရှိရမည်ဟူသည်မှာ အသံကား ကောင်းပါ၏။ သို့ သော် ခြောက်ကပ်ကပ်၊ အသံပြာ၊ အသံညောင်၊ အသံတိမ်မျိုး မဟုတ်စေရ၊ စိုစိုပြေပြေရှိ၍ အရည် ရှမ်းသောအဆိုရစ်သော(ဝါ)စေးစေးပိုင်ပိုင် အသံမျိုး ဖြစ်စေရမည်ဟု ဆိုလိုသည်။ မဟာဆန် ရမည်ဆိုသည်မှာ ထီးမှုန့်နန်းဟန်များကို တတရမည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ရာဇသံပါရမည်ဆိုသည်မှာ အ သံသည်သာလျှင် နားထောင်ကောင်းရုံမျှမဟုတ်၊ အမိန့်သံ၊ အာဏာသံ၊ ထက်မြက်သည့်အသံ မျိုးလည်း ရှိစေရမည်ဟု ဆိုလိုသည်။ နောက်ဆုံးအချက်မှာကား ညာသံကို မှီအောင် သီဆိုနိုင်၍ ဘယ်သံကိုချလျှင် ပီပီသသ ရှိရမည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ဤအချက်သည် အလွန်အရေးကြီးလှသည်။

ယင်းအချက်ငါးချက်တို့နှင့် ညီ မညီ စိစစ်ပြီးမှ မင်းသား မင်းသမီးဖြစ်ထိုက်သည် မဖြစ် ထိုက်သည်ကို အဆုံးအဖြတ်ပေးလေသည်။ နာမည်ကျော် မောင်းထောင်ဆရာကြီးဦးကျော်လှ သည် အလွန်လျှင်မင်းသားဖြစ်လိုသောဆန္ဒရှိသူပေတည်း။ မင်းသားဖြစ်နိုင်ရန် ပိဋကတ်ပေဒင် စသော ပညာ၊ ကဗျာလင်္ကာ၊ ရာဇဝင်၊ မဟာဝင်စသည့်ဗဟုသုတအဖြာဖြာကို လေ့လာကျွမ်းကျင် ပါသော်လည်း နောက်ဆုံးအသံစမ်းသပ်ခန်းသို့ ရောက်သောအခါတွင် ပြုတ်ကျကျန်ခဲ့လေသည်။ သဘင်ဝန်ကြီးအကြီးအမှူးပြုသော သဘင်ကော်မတီက ဆရာဦးကျော်လှအား မင်းသားမဖြစ် ထိုက်ဟု ဆုံးဖြတ်လိုက်သဖြင့် မင်းသားမဖြစ်ရရှာဘဲ သံချိုကိုင်မင်းသားကြီးအဖြစ်ဖြင့်သာ အမှု တော်ထမ်းခဲ့ရကြောင်း ရှေးဟောင်းစကားများအရ သိရှိရပေသည်။

ရှေးခေတ်က အသံကို ဤမျှအထိပင် အရေးထား၍ စိစစ်ရွေးချယ်ခဲ့သည်။ ယခုခေတ် တွင်မူ အသံချဲ့စက်တွေ ပေါ်ပေါက်နေပြီဖြစ်၍ ယင်းသို့ရွေးချယ်ရန် လိုအပ်ပါသေးသလောဟု မေးစရာရှိသည်။ အသံချဲ့စက်ဟူသည်မှာ အဝေးသို့ကြားအောင် အကျယ်ချဲ့ပေးသည့်သဘော

သာလျှင် အဓိကဖြစ်၍ ပင်ကိုယ်သံကို ပြုပြင်ပေးခြင်းမရှိ။ အသံပြာသူသည် သံပြာပင် ထွက်မည်၊ အသံဝါသူသည် သံဝါပင်ထွက်မည်။ ငိုသံပါသူသည် ငိုသံပါကြီးပင် ထွက်မည်ဖြစ်၍ အထက်ပါ အသံစိစစ်သည့်အင်္ဂါငါးရပ်နှင့်စစ်ဆေးသည့်အခါတွင် အဖြေပေါ်လာပေလိမ့်မည်။

ထို့ကြောင့် အဆိုတော် ပေါများလှနေသော ယခုခေတ်၌ အထက်ပါအသံစိစစ်ချက်တို့ဖြင့် ဆန်းစစ်မည်ဆိုက ညီညွတ်သည့်သူ နည်းပေလိမ့်မည်။ ညီညွတ်သည် မညီညွတ်သည်ကို နားက သိလေသည်။ အဆိုတော်တယောက်၏ အသံသည် ကဏ္ဍသုခမဖြစ်လျှင် နားက အလိုလိုပယ်လေသည်။ မနီးမဝေး လွယ်လွယ်ဥပမာ ပြရလျှင် ရှေးခေတ်က ရုပ်ရှင်မင်းသားခင်မောင်ရင်၏ အသံသည် သံချို၊ သံလွင်ဖြစ်၍ နားဝင်ချိုသည်။ အားရှိသော အသံဖြစ်ပေသည်။ ပြည်လှဖေ၏ အစ်တစ်တစ်အသံမှာလည်း ဩဇာဓာတ်ပါသည်။ အဆီရစ်သောအသံမျိုးဟု ခေါ်ရပေမည်။ ထို့ကြောင့်လည်း သူတို့နှစ်ဦးသည် အဆိုကျော်များဖြစ်ခဲ့ကြသည်။

အမျိုးသမီးပိုင်းအနေနှင့်လည်း မကြည်အောင်၏ ဩဇာဓာတ်ပါသောအသံဝါကြီးမှာ ခန့်ညားလေးပင်လှပါသည်။ မအေးမိ၏ အာလေးလေးနှင့်ခပ်ကျဲကျဲ ထွက်ပေါ်လာသောသံချို သံလွင်ကလေးမှာလည်း နားဝင်ချိုလှပါ၏။ စိန်ပါတီ၏ ပြောင်လက်စူးရှသော နှာသံကလေးမှာလည်း ထိထိမိမိရှိလှပါ၏။ ပေါက်ရောက်လှပါ၏။ မေရှင်၏ သံညှင်း သံနွဲ့ သံသွဲ့ သံပျောင်းကလေးမှာလည်း ပြေပြစ်ချောမွေ့လှပါ၏။ ဒိုရာသန်းအေးခေါ် ဘီလတ်ပြန်သန်း၏ ခုန်ဆူခုန်ဆူနှင့်မြူးရွှဲနေသော ပလီပလာ အသံကလေးမှာလည်း နားစွဲလှပါတိ၏။

ခေတ်ဟောင်းက ကျွန်တော် အသံစွဲခဲ့သော အထက်ပါ အသံရှင်တို့၏ သီချင်းများစွာကို လေ့လာကျက်မှတ် သီဆိုတီးမှုတ်ခဲ့သည်မှာ ယနေ့အထိပင် ရှိပါသေးသည်။ သူ့နေရာနှင့်သူ၊ သူ့အလိုနှင့်သူ အဆင်ပြေသည်။ ကောင်းမွန်ကြသည်ချည်းပင် ဖြစ်ပါ၏။ အားလုံးကို ကျွန်တော် နှစ်သက်ခဲ့ပါ၏။ သို့သော် ထိုအသံတို့သည် ကျွန်တော့်အား ပီတိဖြစ်အောင်သာ ဖန်တီးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ချောက်ချားသွားအောင်ကား မဖန်တီးနိုင်ခဲ့ပါ။ ကျွန်တော့်အဖို့ အသံကြားကာမျှဖြင့် ချောက်ချားခဲ့ရသောအသံမှာကား-

“မေ”ခေါ် မလှရွှေ၏ အသံ ဖြစ်သတည်း။

အခန်း(၂)
မိုးဒေဝါနှင့်မလှရွှေ

မလှရွှေဟုဆိုလျှင် မိုးဒေဝါကို သတိရသည်။ မိုးဒေဝါဟုဆိုလျှင် မလှရွှေကို သတိရသည်။ “မိုးဒေဝါမလှရွှေ” ဟု အများကပင် တင်စားခေါ်ကြသည်အထိ မိုးဒေဝါနှင့်မလှရွှေသည် ခွဲခြား၍ မရနိုင်အောင် ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

သီချင်းနှင့်ပတ်သက်၍ စစ်မဖြစ်မီ ခေတ်ဟောင်းက နာမည်ကြီးသူများအနက် အမည်ထူးရသူ နှစ်ဦးရှိသည်ဟု ဆိုရမည်။ တဦးမှာ မိုးဒေဝါမလှရွှေဖြစ်၍ ကျန်တဦးမှာ “ချစ်ဒုက္ခဦးဘညွန့်”ဖြစ်လေသည်။ သူတို့နှစ်ဦးမှာ သဘင်လောက၊ ရုပ်ရှင်လောက၊ အဆိုတော်လောကမှ ကြေးတမ်းစား အနုပညာသည်များ မဟုတ်ကြဘဲ အရပ်သားဝါသနာရှင်များ ဖြစ်ကြ၍ ဤကဲ့သို့ အမည်ထူးတပ်ပြီး ခေါ်ဝေါ်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

မိုးဒေဝါသီချင်းကို ဒေါ်စောမြအေးကြည် သီဆို၍ ပါလိုဖိုးကုမ္ပဏီမှာ အသံသွင်းသည့် ဓာတ်ပြားကို ကျွန်တော် မကြားဘူးပါ။ မလှရွှေ၏ အသံနှင့်မြတ်သျှဘားမားကုမ္ပဏီမှ ထုတ်ဝေသော ဓာတ်ပြားကိုသာ ကြားဘူးပါသည်။ ကြားရစကပင် မလှရွှေ၏ ထူးခြားသောအသံကို နားတွင်စွဲသွားခဲ့သည်။ သီချင်းစာသားရော အသံပါ ကောင်းလွန်းလှပါတကားဟု ကဗျာသမား ဂီတသမားပီပီ ချီးကျူးခဲ့ဘူးသည်။ သို့သော် မည်သူ ရေးမှန်းကိုကား မသိခဲ့ပါ။

မလှရွှေ၏ အသံကို မဟာဆန်သည်ဟုလည်း မဆိုသာ၊ ရာဇသံပါသည်ဟုလည်း မထင်မိအဆီရှိသော အသံကား မှန်၏။ စေးစေးပိုင်ပိုင် ရှိလှသည်။ အားရှိသော အသံလည်းဖြစ်၏။ အဘယ်အားပေးနည်းဆိုသော် ကရုဏာအင်အားဖြစ်သည်။ ကရုဏာသံအပြည့်ပါသော အားနှင့်ပြည့်စုံသည့်အသံဟု ဆိုချင်ပါသည်။

(၃)

မိုးဒေဝါကို ဖန်တီးသူ

မလှရွှေသီဆိုသော “မိုးဒေဝါ” တွင် စင်စစ် တကယ်အားဖြင့် ထူးခြားသောအချက်များ ပါရှိသောကြောင့်လည်း ရှေးခေတ်၊ နှောင်းခေတ်၊ နှစ်ခေတ်စလုံးမှ သောတရှင် ပရိသတ်တို့က စွဲလမ်းနှစ်ခြိုက်ကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ယင်း၏ ထူးခြားသောအချက်များကား-

- က။ ရှေးပတ်ပျိုးသီချင်းများနှင့်မတူ၊ တမူ ကွဲပြားခြားနားသွဲ့ပျောင်း နွဲ့နှောင်းသောအသံ ရှိခြင်း။
- ခ။ စကားလုံး အသုံးအနှုန်းကလေးများ လှပပြေပြစ်၍ ချစ်စဘွယ်ရှိခြင်း။
- ဂ။ တေးသွားနှင့်စကားလုံးရောစပ်ရာတွင် သဘာဝကျသည့်ပြင် ကရုဏာရသကို ပေါ်စေခြင်း။
- ဃ။ သီဆိုသူ မေ(မလှရွှေ)၏ ပင်ကိုယ်သံနှင့်ဆိုဟန်ကိုကလည်း ကရုဏာရသအပြည့်ပါခြင်း စသည်တို့ဖြစ်ပေသည်။

ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် မြဝတီဝန်ကြီးဦးစနှင့်ပြင်စည်မင်းသားကြီးတို့ ဖန်တီးခဲ့ကြသော မြန်မာဂီတသံဆန်းများတွင် ပတ်ပျိုး၊ ယိုးဒယားအများအပြား ပါဝင်ခဲ့ပေသည်။

ယခု “မိုးဒေဝါ” မှာ ပါတော်မူပြီးနောက် ကာလပေါ် ပတ်ပျိုးသီချင်းကောင်းတပုဒ်ဖြစ်သည်။ ဤမိုးဒေဝါကို ဖန်တီးသူကား ယနေ့မြန်မာ့ဂီတလောကတွင် အလွန်ထင်ရှားလှသော ဂီတမိခင်ကြီးဒေါ်စောမြအေးကြည် ဖြစ်သည်။ ဤတွင် ဒေါ်စောမြအေးကြည်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့်မိုးဒေဝါဖြစ်ပေါ်လာရပုံကို ဆိုရေးရှိ၍ ဆိုရပေဦးမည်။

(၄)
ခင်စိန်ကြည်

သီပေါမင်းတရားလက်ထက်တွင် ပြုတိုက်သံတော်ဆင့်ရာထူးကို ထမ်းရွက်ရသော အဖ ဦးမောင်မောင်တင်နှင့်စောလှထိပ်ခေါင်၏ ဘဏ္ဍာစိုးအဖြစ် ထမ်းရွက်ရသော အမိဒေါ်ခင်ဖွားတို့ မှ သက္ကရာဇ် (၁၂၅၃)ခုနှစ် တပေါင်းလတွင် သမီးရတနာတဦးကို ဖွားမြင်သည်။ ငယ်မည်ကို ခင်စိန်ကြည်ဟု မှည့်ခေါ်ထားသည်။ မန္တလေးနေပြည်တော်ခေတ်က ဆွေတော်အုပ်မင်းသားကြီး၏ သမီးဖြစ်သော ထိပ်တင်ရွှေသည် ခင်စိန်ကြည်၏ ဘွားလေး တော်စပ်သည်။

ခင်စိန်ကြည်အား ခင်မင်ရင်းနှီးသော အချို့မိတ်ဆွေများက မခင်ကြည်ဟု ခေါ်ကြသည်။ ခင်စိန်ကြည် လူဖြစ်လာရသော ခေတ်ကား တတိုင်းတပြည်လုံး ဗရတ်ဗရက်ဖြစ်နေသော ကာလပင်ဖြစ်ပေသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၄၇ ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလတွင် အရှင်သီပေါမင်းနှင့်မိဖုရားနှစ်ပါးအား ကုလားဖြူတို့ ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်သွားရာ ဇာတိမာန်မျိုးချစ်စိတ်ပြင်းပြသူတို့က လည်း သေလျှင်မြေကြီး ရှင်လျှင် ရွှေထီးဟု သဘောပိုက်ကာ ဓားလွှတ်ကိုင်၍ တော်လှန်နေကြသေးသည်။ တိုင်းပြည်၏ အုပ်ချုပ်ရေးမှာလည်း အတည်မကျဘဲ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးမျှသာ ရှိနေသေးသည်။ ဤအခါတွင် အထူးသဖြင့် ရွှေနန်းတော်ကိုမှီ၍ စစားနေကြရသော ဇာတ်သဘင်၊ အနုပညာရှင်၊ ပန်ကျာပညာရှင်အများတို့မှာ အမိမဲ့သား ရေနည်းငါးသဖွယ် အကာအကွယ်မှ ကင်း၍ ဒုက္ခတွင်းသို့ သက်ဆင်းကြရတော့သည်။

သို့စဉ်တွင် ဇာတ်သဘင် ဂီတအနုပညာဖက်တွင် အလွန်ဝါသနာကြီးလှသော သီပေါစော်ဘွား “ဆာစောချယ်” သည် ထိုအနုပညာရှင်များအား ခေါ်ယူမြှောက်စားကာ ကျွေးမွေးပြုစုထားလေသည်။ ထို့ကြောင့် ရတနာပုံ မန္တလေးနေပြည်တော်မှ ပညာရှင်ကြီးအများအပြားပင် သီပေါစော်ဘွားထံ ရောက်ရှိလာလေသည်။ အချို့ကို လခရိက္ခာပေးခြင်း၊ နေအိမ်ပေးခြင်း၊ ဆုလာဘ်ပေးခြင်းတို့ဖြင့် ချီးမြှောက်လေသည်။ မှတ်မိသမျှသော ပညာရှင်ကြီးများကား-

- ၁။ တပယ်မင်းသား၏ ကိုယ်လုပ်တော်တပယ်ခင်စုကြီး (အဆိုပညာတွင် အထူးပြည့်စုံသူ)
- ၂။ အဆိုကျော် ဆရာဦးလူကြီး။
- ၃။ ယိုးဒယားဆရာဖိုး၏ တပည့်ဆရာမောင်အုပ်စီးသည့် ယိုးဒယားရာမစင်တော်အဖွဲ့ (လူတရာကျော်)
- ၄။ မင်းတုန်းမင်းနှင့်သီပေါမင်းတို့လက်ထက် လက်ဖက်ရည်တော်ကိုင် စောင်းဆရာဒေဝက္ခန္ဓာဘွဲ့ရဦးမောင်မောင်ကြီး။
- ၅။ လကျာဆိုင်းတော်မှ ငွေနှဲဆရာဦးအုန်းပွင့် (ယိုးဒယားသီချင်း၌ အထူးကျွမ်းကျင်သူ)
- ၆။ ရွာစားကြီးစိန်ဗေဒါ၏ ဦးလေး ဆရာဆယ်ကြီး။
- ၇။ နန်းတွင်းအဆိုတော် ဦးပေါ်ဦး။

၈။ စောင်းဆရာဦးဖူးခေါင်၏ တပည့်ရင်း ဆရာခန့်ကြီးစသည်တို့ဖြစ်ကြသည်။

ခင်စိန်ကြည်သည် ငယ်စဉ်ကပင် ဂီတအနုပညာဖက်၌ စွဲမြဲစွာ ဝါသနာထုံသူဖြစ်ရကား သမီး၏ ဇာတိပညာကို အကဲခတ်မိသော မိဖုရားက ဆရာဦးလူကြီးထံ အပ်နှံသင်ကြားခိုင်းစေလေသည်။ ပါရမီရှိသူပီပီ တမိုက်ပြလျှင် တလံမြင်၍ ဉာဏ်ရွှင်လှသောကြောင့် ဆရာများက အလွန်သဘောကျလေသည်။

အသက် ဆယ့်သုံးနှစ်အရွယ်တွင် ဆွေစဉ်မျိုးဆက်ကို စုံစမ်းပြီး ပညာပါရမီကို ယုံကြည်နှစ်သက်သဖြင့် သီပေါစော်ဘွားဆာစောချယ်က ကောက်ယူလေသည်။ သီပေါစော်ဘွား၏ အမိန့်ဖြင့် ခင်စိန်ကြည်အား အထက်ပါ အဆိုတော်ကြီးများက အဆိုပညာများကို၎င်း၊ အတီးပညာများကို၎င်း သင်ကြားပြသရလေသည်။ ထိုးဒယားဇာတ်အဖွဲ့မှ ပညာရှင်များကလည်း အကပညာများကို သင်ပြရလေသည်။ သို့နှင့် ခင်စိန်ကြည်သည် ထိပ်တန်းအနုပညာရှင်ကြီးများထံမှ ဆို၊ တီး၊ က ပညာများကို စံနစ်တကျ လေ့လာသင်ကြားခွင့်ရခဲ့လေသည်။

ထိုစဉ်က မြန်မာပြည်ဖက်တွင် တိုင်းပြည်ဗရက်ဗရက် ဖြစ်နေသော်လည်း ရှမ်းပြည်ဖက်တွင်မူ အနေအထားမပျက်၊ မြန်မာဘုရင်များ လက်ထက်ကအတိုင်းပင် တည်ရှိနေသေးရာ ဂီတအနုပညာကို အထူးဝါသနာပါလှသော သီပေါစော်ဘွား၏ ကျေးဇူးကြောင့် ခင်စိန်ကြည်သည် မပင်မပန်းရဘဲလျက် ရိုးရာမပျက် ဆင်းသက်လာခဲ့သည့်မြန်မာအနုပညာကို ကျနစွာ သင်ကြားတတ်မြောက်ခဲ့လေသည်။

အသက်ဆယ့်ခြောက်နှစ်အရွယ်တွင် ခင်စိန်ကြည်အား သီပေါစော်ဘွားက “စောမြအေးကြည်” ဟူ၍ ပြောင်းလဲမှည့်ခေါ်ခဲ့လေသည်။ အသက်နှစ်ဆယ်ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ရတု၊ ဘောလယ်၊ တေးထပ်၊ ပတ်ပျိုးစသော ကဗျာဂီတသီချင်းများကို စီကုံးရေးသားနိုင်ပြီဖြစ်သည့်အလျောက် အကြောင်းသင့်ရာ အခါအခွင့်ရတိုင်း ရေးဆက်ရာ ဆုအမျိုးမျိုး ရရှိ၍ များစွာချီးကျူးခြင်းလည်း ခံရလေသည်။ ထိုအခါတွင် “စောဥက္ကာ” ဟူသောဘွဲ့ကို ထပ်မံချီးမြှင့်ပြန်သည်။ သူ့အား အများကပင် သခင်မစောမြအေးကြည်ဟု ခေါ်ကြသည်။ အသက်သုံးဆယ့်ခြောက်နှစ်အရွယ်တွင် သီပေါစော်ဘွားကြီးက တိုက်ဟော်နန်းသိမ်းပွဲ ကျင်းပရာ ထိုအခမ်းအနားတွင် စောဥက္ကာမှ “သီရိဥက္ကဋ္ဌဝတီ” ဟူသောဘွဲ့ကို ထပ်မံချီးမြှင့်ပြန်လေသည်။

(၅)

အနုပညာ ဆုံစည်းရာ

ယင်းသို့အနုပညာရှင်များအား သီပေါစော်ဘွားကြီးက ကောင်းစွာ ပြုစုစောင့်ရှောက်၍ မြန်မာဘုရင်မင်းမြတ်များနှင့်မခြား ချီးမြှင့်မြှောက်စားကြောင်း အနယ်နယ်မှ ပုဂ္ဂိုလ်များက ကြားသိကြရာ ပညာရှင်များသည်၎င်း ပညာရှာသူများသည်၎င်း တဖွဲဖွဲ ရောက်လာကြလေသည်။ မှတ်မိသမျှ ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ-

- ၁။ ဘီလစ်စာရေးကြီးဦးအောင်လှ၊
- ၂။ ဆရာဦးလူကလေး(မင်းသမီးအောင်ဗလ၏ စာရေးဆရာ)
- ၃။ စောင်းဆရာငြိမ်းကြီး၊
- ၄။ ပတ္တလား ဘာဂျာ ဆရာလွှား၊
- ၅။ မင်းသားကြီး ဦးစိန်အုပ်၊
- ၆။ မင်းသမီးကြီး မထွေးလေး၊
- ၇။ ဆိုင်းဆရာ ဆရာနွဲ့၊
- ၈။ မင်းသမီး ယင်းတော်မလေး၊
- ၉။ ဘာဂျာဆရာတာ၊
- ၁၀။ စန္ဒရားဆရာမောင်၊
- ၁၁။ ဆရာဘကြီး၊
- ၁၂။ နှဲဆရာကြီးဦးသာကြင်၊
- ၁၃။ အဆိုကျော်ဆရာမန်း၊
- ၁၄။ အဆိုကျော်ဦးထွန်းအိုင်၊
- ၁၅။ မင်းသားမောင်ဖိုးစိန်(ဘုရားတကာဦးဖိုးစိန်ကြီး)
- ၁၆။ ဆိုင်းဆရာဦးဘမောင်၊
- ၁၇။ ဒေါ်ဒေလီညွန့်၊
- ၁၈။ ဒေါ်အောင်ကြည် စသူတို့ ဖြစ်ကြလေသည်။

သို့အားဖြင့် သီပေါစော်ဘွားကြီးထံတွင် အနုပညာသည်အပေါင်းတို့ စုဝေးရောက်ရှိရာ အနုပညာနန်းတော်ကြီးသဖွယ် ရှိတော့သည်။ ဒေါ်စောမြအေးကြည်အဖို့မှာ အနုပညာရှင်တွေ စုံလင်သမျှ သူ့အဖို့ ပညာအစုံအလင် ရသည်သာ ဖြစ်လေတော့သည်။

(၆)

မိုးဒေဝါ

သခင်မစောမြအေးကြည် အလှသွေးကြွယ်၍ အရွယ်ကောင်းတုန်း အသက်အားဖြင့် နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်မျှသာ ရှိသေးသောအခါက ဖြစ်သည်။ အသားကလေးကလည်းဖြူဖြူ ငရံ့ကိုယ် ကလေးနှင့်သွယ်လျလျ ရုပ်သွင်မှာ ရှုတိုင်းယဉ်လှစွာသည်။ မျက်နှာမှာ မျက်နှာလုံး၊ ပေါ်လွင်၍ မဟာနဖူးကလည်း ထင်ထင်ရှားရှား ရှိလှသည်။ ထီးခန်းနန်းခန်း ကြွန်းစံပျော်ရသူမို့လည်း အနေအထိုင် အသွားအလာမှ စ၍ ကျစ်လစ်သိမ်မွေ့လှသည်။ စောမြအေးကြည်မှာ သွယ်သွယ်လျလျ နွဲ့နွဲ့နောင်းနောင်း ဖော့ဖယောင်းကလေးများလို ပျော့ပျောင်းယဉ်ကျေးလှလေသည်။

ထို့ကြောင့်လည်း စော်ဘွားကြီး၏ အထူးအရေးပေး ဂရုစိုက်ခြင်းကို ခံရသည်။ အစစ အရာရာတွင် စောမြအေးကြည်ပါမှ ပြီးသည်။ ဂီတအနုပညာတွင်လည်း စောမြအေးကြည်မှ ပညာ စုံသည်။ ဌာနကျေသည်။ အာကန်သည်ဟု စော်ဘွားကြီးက ယူဆသည်။ စောမြအေးကြည်ကလည်း မြန်မာအနုပညာတွင် ပင်ရင်းအဓိကဖြစ်သော စောင်းပညာကို ကောင်းစွာ ကျွမ်းကျင်တတ်မြောက် ခဲ့သည်။ စာပေဖက်တွင် ထွန်းထွန်းပေါက်ပေါက် မသင်ခဲ့ရသော်ငြားလည်း ဆရာသမားကြီးများ က လက်တွေ့သင်ကြားပြသသဖြင့် ခွေးချိုး၊ တြိချိုး၊ လေးချိုး၊ သဖြန်၊ လှမ်းချင်း၊ လှေချင်း၊ ဗုံကြီးသံ၊ ဗုံတောက်သံ၊ ရတု၊ လင်္ကာ၊ လူးတား၊ တေးထပ်စသည့်ကဗျာများကို ကောင်းစွာနားလည် သဘောပေါက် ရေးသားနိုင်ခဲ့သည်။ ရှေးသီချင်းများကို မှီ၍လည်း သံဆန်းတေးများကို မကြာခဏ စမ်းသပ်ရေးသားခဲ့သည်။

အချိန်ကား “အမျှန်မောင်တော်ရုံဝိပါတွဲ၊ နန်းပြည်သိမိုး” အခါပင်တကား။ ရှမ်းပြည် မြောက်ပိုင်း သီပေါနယ်၊ စခန်းသာမြို့ကလေးရှိ ဟောနန်းတွင် ခေတ္တစံမြန်းနေဆဲ ဖြစ်သည်။ ဤ ဒေသတွင် မိုးရွာပြီဆိုလျှင် အဆက်မပြတ် သည်းသည်းထန်ထန်ကြီး စေ့ရွာ ရွာတတ်သည်။ အနည်းဆုံး ဆယ်ရက် အဆက်မပြတ် ရွာတတ်သည်။ များလျှင် တလခန့်ပင် နေ့ညမစဲ တသဲသဲ ရွာနေတတ်သည်။ မိုးရွာပြီဆိုလျှင် ခြေညောင်းလက်ဆန့်မျှ အပြင်သို့ မထွက်ရ၊ ဟော်နန်းအတွင်း တွင်သာ တညောင်းညောင်း တခွေခွေဖြင့် အချိန်ကုန်စေရသည်။ ဤတွင် ဂီတကိုသာ အဖော်ပြု ရသည်။ ဂီတနှင့်သာ ပျော်မှုရှာရသည်။

“မိုးဒေဝါ၊ ချိန်ခါလေ-ချိန်ခါ ချိန်ခါ ဟုတ်ဘဲ၊ ရွာပွဲ စေ့လိုစေ့၊ ရွာဘဲနေလိုနေ၊ ။
ရွှေအာကာဘုံစိုး၊ အလိုပဏ္ဍိန်မင်းငယ်လေ၊ ဘယ်ခင်းနဲ့ငြိုး၊ ။
မျှော်မိရိုးငယ်နဲ့၊ ရှစ်ရပ်ခွင်၊ တိမ်နီလာပေါင်းပေမံ၊ သမ်းညိုညိုမှောင်၊ ။
အို-မိုးနတ်ရှင်၊ ကယ်ပြုချင်တိုင်း၊ စည်တော်နွဲ့ပါလို့၊ တပိုးငယ်ပြိုင်၊ ဘော်ဝေးသူ တကိုယ်ထူး၊ မူးဝေလိုမို့င်၊ ။”

ဂီတလောက၏ ကျေးဇူးရှင် မြဝတီဝန်ကြီးဦးစက မိုးကို ဖွဲ့နွဲ့သွားခဲ့သည်။ ယင်းမိုးဒေဝါ

ပတ်ပျိုးကလေးကို သီဆိုရသည်မှာလည်း အကြိမ်ပေါင်း မရေမတွက်နိုင်တော့ပြီ။ တဖန် အနောက် နန်းမတော်မိဖုရားမမြကလေး ရေးဖွဲ့သွားသော-

“ပြာပြာညိုရောင် မိုင်းနွဲ့နွဲ့၊ အာကာပြင် ပေါင် သိုင်းချဲ့ချဲ့။ ရွာလာပြန်လဲတပွဲပွဲ၊ စက် မြဲပန်းပုံ၊ သုံသုံငွေ့နင်း၊ သွင်းလာပြန် အို-ပျော်လိုဘဲ၊ သဲကြွေပန်း-လှမ်းရန်ဘွယ်. . . ၊”

အစချီသည့်ပတ်ပျိုးသီချင်းကလေးကို ဆိုရသည်မှာလည်း မောလှလေပြီ။ သို့ရာတွင် ဤ ရပ် ဤမြေနှင့် ဤမိုးအတွက် လုံလောက်ပြီ။ ပြည့်စုံပြီဟု မထင်သေး။ မကျေနပ်သေး။ အားမရ သေး။ မပြည့်စုံသေးဟု စိတ်ထဲက မချင့်မရဲ ဖြစ်နေခဲ့သည်။ မြဝတီဝန်ကြီးနှင့်မမြကလေးတို့သည် ရတနာပုံနေပြည်တော် တစ်ခုက ရွှေမိုးညိုလောက်ကိုသာလျှင် ရေးဖွဲ့ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ဟန်တူပေသည်။ သီပေါဒေသ၊ စခန်းသာမြို့က မိုး၏ဒဏ်ကို ခံစားခဲ့ကြရဘူးဟန် မတူချေ။ သို့ကြောင့်ပင် ဤမိုး ဤလေ၊ ဤဖြစ်ထွေကို စာပေဂန္ထဝင် ထုတ်လောက်သည့်တေးဂီတတပုဒ်လောက်တော့ ရေးစမ်း ဦးမည်ဟု ဒေါ်စောမြအေးကြည်က အားခဲမိရှာသည်။

ယခုလည်း စခန်းသာ ဟောနန်းတွင် နေရခိုက်၊ မိုးနတ်မင်းသည် အပြင်းရွာစေ့လျက် ရှိနေခဲ့သည်မှာ ယနေ့ထိပါဆိုလျှင် ဆယ့်ကိုးရက်တိတိ ရှိခဲ့လေပြီ။ “စခန်းသာ”ဟူသောအမည် နှင့်လိုက်အောင် အလွန်သာယာသော မြို့ကလေးဖြစ်ပြီး တောင်ကုန်းငယ်ကလေးများ စီကာစဉ် ကာနှင့်အလွန်တရာ လှပသည့်မြို့ကလေးတွင် အပြင်ကိုမျှ မထွက်ရ၊ သာယာပုံ ဆန်းလှသဘိ၊ စခန်းသာ၏ အလှကိုမျှ မကြည့်မမြင်ရ၊ မိုးသည် မိမိတို့အား ထောင်သွင်း အကျဉ်းချထားသည့် ပမာ မညှာမတဘဲ ရွာစေ့လျက် ရှိလေသည်ဟု စောမြအေးကြည်၏စိတ်တွင် ခံစားရလေသည်။

မိန်းကလေးများပီပီ မိုး၏ခြိမ်းချောက်မှုကြောင့် အားနုအားငယ်၊ အတေးကျယ်လျက် အဆွေးနယ်ဖက်သို့သာ စိတ်စောလျက် ရှိကြသည်။ အနေရ အထိုင်ရကလည်း ကျုံ့လျက်ရှိကြ သည်။

“နေစကြာလည်း၊ ရောင်ဝါမထွန်း၊ ချမ်းရှာလွန်း၍၊ တည့်ပွန်းချိန်နေ၊ ရောက်လွယ်စေ ဟု၊ စေ့ရေလှည့်လည်၊ တ-လျက်မြည်သည်၊ နေခြည်ဖြာမှ နှေးသောကြောင့်၊ ၊”

မုန်းတည့်ချိန်သို့ရောက်သည်နှင့် မိုးသည် အတန်ငယ်စဲကာ နေရောင်ရှိန် ခပ်ကျဲကျဲက လေး လက်၍လာသည်။ ဟော်နန်းတိုင်းရှိ လူများ၏ မျက်နှာကလေးများမှာ ရွှင်မြူးလျက် အပြင် သို့ထွက်ကာ မိုးကောင်းကင်ကို ကြည့်သူကြည့်၊ နေလုံးကို ရှာသူကရှာဖြင့် ဝမ်းသာအားရဖြစ်ကုန် ကြတော့သည်။ နေရှိန်လင်းလာလျှင် မိုးစို၍နေသော သစ်ရွက်တို့မှ ပေါ်ထွက်လာသည့်တလက် လက် တဖိတ်ဖိတ် အရောင်သည် အလွန်ကြည့်၍လှသည်။ သစ်ပင်များပေါ် သို့ ငွေ့ရောင်ဆမ်းထား သလို ရှိသည်။ ဘာမျှမကြာပါလေ။ မိုးစနေ လေရာဟုဆီက အခိုးတွေ ဝေကာစုပြီး ပြိုလုလုဖြစ် လာပြန်ပါသည်။ ဟော်နန်းသူများမှာ နုကိုယ်အတိုင်းပင် ညှိုးမရွှင် နေမတတ်နှင့်အဖြေကတ် အောင် ဖြစ်ကုန်ကြပြန်ပါသည်။

အတွင်းတော် တနေရာတွင်ကား အငြိမ့်တော်တီးအဖွဲ့နှင့်ဆိုသူ ကသူတေက ဆိုကြကကြ

နှင့်ရှိနေကြသည်။ စော်ဘွားကြီး၏ကတော် မယား အများအပြားတို့ကလည်း မိမိတို့သန်ရာ သန် ရာဖက်တွင် ကျွမ်းကျင်သူများနှင့် တွဲ၍သီကြ၊ ဆိုကြ၊ မှုတ်ကြနှင့်ရှိနေကြသည်။ စောမြအေးကြည် ကား အဆိုတော် စောရွှေမူ စောင်းတော်တီး စောမြကုန်းတို့နှင့်အတူရှိနေသည်။

ထိုစဉ်တွင် အဆိုတော် ဦးစိန်အုပ်ကြီးက မြဝတီမင်းကြီးရေးသားသည့် ရဝိန်ဒေါင်းယာဉ် ပျံပတ်ပျိုးကြီးကို သီဆိုလိုက်လေသည်။ အောင်မြင်ခန့်ညားသည့်အသံကြီးဖြင့် စိတ်ပါလက်ပါသီ ဆိုလိုက်ခြင်းကြောင့် ကြားရသူတို့ ဘဝင်နှလုံးတွင် ယူကျုံးလိုက်ဘိသကဲ့သို့ ရှိလေသည်။

“ပေါက်လဲဝါကြေ၊ ယာမြေနှံသင်း၊ ဆော်ဘန်လေညှင်း၊ သည်ခါချိန်၊ မိုးတုံမိုးဒေဝီန်၊ ဗေဟိန်နတ်စည်စော၊ အို ရှုမောဘယ်ပ၊ သီတာ မြကုံးငယ်လေး၊ အဓိပ္ပါယ်ရုံးပါလို့၊ မဆုံးတော့ နိုင်...။ ။”

အဓိပ္ပါယ်ပြည့်စုံအောင် ပေါင်းရုံးပြီး ကဗျာအနှံ့နှင့်စာဖွဲ့သော်လဲ ဘယ်သောအခါမျှ ဆုံး မည်မဟုတ်ပါဟု မြဝတီဝန်ကြီးက ဆိုထားလေသည်။ စောမြအေးကြည်၏စိတ်တွင် ယိုဖိတ်ညွတ် နူး၍လာသည်။ သို့နှင့် မိမိရှေ့တွင် ရှိသော စောင်းနှင့်ပတ္တလားကို အသံစမ်းကာ “မိုးဒေဝီ” သီ ချင်းကို စတင်ရေးသားလေတော့သည်။ နေ့လယ် နှစ်နာရီလောက်က စတင်၍ ဆိုကြည့်တီးကြည့် နှင့်ရေးသားခဲ့ရာ ညနေလေးနာရီအချိန်တွင် အဆုံးသတ်လေသည်။ ဤတွင်မှ အဆိုတော် စော ရွှေမူ၊ စောင်းတော်တီး စောမြကုန်းတို့နှင့်သီချင်းတိုက်၍ စော်ဘွားကြီးထံ နားတော်ဆက်သင့် မသင့်ကို စဉ်းစားကြသည်။ သဘောတော်မှ ကျပါမည်လား၊ မတော်လျှင် အအော် အငေါက်ပင် ခံရလေမည်လားဟု စိုးရွံ့ရွံ့နှင့် မဝံ့တဝံ့ ဖြစ်နေလေသည်။

(၇)

ဂီတအောင်ပွဲ

အများ၏ အားပေးမှုနှင့်အညီ မိမိ၏ ယုံကြည်ချက်ကို ပေါင်းစပ်ကာ စော်ဘွားကြီးအား ကိုယ်တိုင်သီဆို၍ နားတော်ဆက်ရာတွင် သဘောကျတော်မူလွန်း၍ နောက်တနေ့တွင် ပညာရှင် အများ၊ အရာရှိများနှင့်ပရိသတ်များကို ဖိတ်ကြားကာ နားဆင်ကြစေလေသည်။ ပြီးလျှင် စောမြ အေးကြည်၏ ပညာဂုဏ်ကို ပညာရှိများအလယ်တွင် ချီးကျူး၍ မြန်မာဘုရင်ရှိစဉ်က မိဖုရားများ သာ ဆင်မြန်းရသည့်စည်းပုံကို စော်ဘွားကြီးကိုယ်တိုင် ဆင်မြန်း၍ပေးလေသည်။ ထိုနောက် စော မြအေးကြည်အား စိန်လက်ကောက်တရံ၊ ပတ္တမြားလက်စွပ်တကွင်းနှင့်ရင်ထိုးတချောင်းကို ဆု အဖြစ် ချီးမြှင့်ပေးသနားလေသည်။ ဤကား စောမြအေးကြည်၏ ဂီတအောင်ပွဲအစ ပဌမဟုဆို ရပေမည်။ ရေးခဲ့သမျှ သီချင်းတို့တွင်လည်း ဤသီချင်းကို အနှစ်သက်ဆုံး၊ တန်ဖိုးအထားဆုံး၊ အကျေနပ်ဆုံးပင် ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။

အမှန်မှာလည်း စောမြအေးကြည်အဖို့တွင်သာမဟုတ်၊ ဂီတအနုပညာလောကတရပ်လုံး အတွက်လည်း အောင်ပွဲတရပ်ဖြစ်ပေသည်။ မိုးဒေဝါသီချင်း၏ အောင်မြင်မှုသည် အဆက်မပြတ် ဖြစ်လာခဲ့ရာ ယနေ့အထိပင် ဖြစ်တော့သည်။ မြဝတီမင်းကြီး၏ မိုးဘွဲ့၊ အနောက်နန်းမတော်မမြ ကလေး၏ မိုးဘွဲ့တို့ အောင်မြင်စွာ ရှိနှင့်ခဲ့ရာတွင် စောမြအေးကြည်၏ မိုးဘွဲ့မှာ ထပ်တိုးအောင်မြင် မှုတရပ်ဖြစ်လာခဲ့၍ ယနေ့ထိပင် ရပ်တည်နေသေးသည်။ စာကလည်း လှ၊ သဘာဝလည်း ကျလျက် ကရုဏာရသ အပြည့်အဝပါဝင်သော ဂန္ထဝင်မြောက်စံတင်လောက်သည့် ဤ“မိုးဒေဝါ” သီချင်း စာသားကလေးကို ရှုပါ. . . ။

“အို. . . မိုးဒေဝါ. . . ၊ ရှစ်တိုင်းမှိုင်းဆင်ကာ၊ ခိုးလဲ့မှုန်ပြာ၊ ညှိုးဘွဲ့ကြွလာ၊ စာနာသင့် ပါဠိ၊ ငြိုးမာန်တော်ဝင့်လိုက်ပါနဲ့၊ ရွာသင့်မှရွာ၊ ။

“အိုကြိုရ၊ မယ့်ဗျာပါ၊ ကိုယ်ထီး ညည်း ယောင်မိသာ၊ မှိုင်းပြာပြာ၊ မြူခိုးငယ်၊ မိုးပတ် လည်ဝိုင်း၊ အို တိုင်းနယ်ရှစ်ခွင်၊ ရော်ရမ်းဘယ်မမြင်။

“လွမ်းလေအင်၊ ရွှေဘဝင်ကျမ်း၊ ရွာသွန်းချဲ့၊ မိုးပဗ္ဗန်၊ ခြံခြံထေး၊ ဘယ်မလုံ၊ ရွှေသဲ ဆတ်ဆတ်ခုန်။

“ဖော်မစုံ၊ တော်ရုံသာ ရွာတန်သင့်ပါဦး၊ ရွာတန်သင့်ပါဦး၊ အို. . . သခင့်၊ မိုးနတ်ဆွေရယ်၊ ငြိုးမာန်တော် ပွေပါနဲ့တော့၊ တိတ်ပါစမ်း၊ အေးတုန်လို့ချမ်း။

“ရှစ်သန်းနယ်ခွင်၊ မြူမင်းလွင်ဆိုင်းပါလို့၊ ခြံခြံသင့်တိုင်းငယ်နဲ့၊ မှိုင်းအိုလို့ဆင်၊ ကိုး ရယ်နယ်ခွင်၊ ကိုးရပ်နယ်ခွင်၊ ကြုံအင်ကပ်အောင်လေး၊ လွမ်းထပ်သည့်အင်။

“ဖြေမရွှင် ဆေးစေဘို့၊ အရေးတော်ကြုံ၊ ခုများမှာ ဟိုအမွှန်က၊ မာန်ဟုန်တော်ဖြိုး၊ မျက်မာန်တော်ငြိုးလိုက်ပါနဲ့၊ ခိုကိုးသူပါ၊ မိုးနတ်ဒေဝါ၊ ရွာတော်ရေးကိုလေး၊ တွေးချင့်လိုက်ပါ။

“ငွေနှင်းမှုန်ပြာပြာ၊ ငွေနှင်းမှုန်ပြာပြာ၊ ဘယ်ကိုမှာမှ သိနိုင်ဘဲ၊ အို မစဲ ရွာစေ့စေ့၊ ဟို တိမ်ခြေကသာ လေညှင်းသွေး၊ ထက်ကျေးအာကာမိုင်းတမို့မို့၊ ရွာတိုင်းမြင်ရာ ဆိုင်းအဆိုဆို။

“မိုးလုံးဆင်ပြေ၊ ကိုးခွင်ဝိုင်းကာခြုံ၊ ဟိုအမွန်က မှန်ရီမိုင်း၊ နှင်းမြူတေ့ထိုင်း၊ သိုင်း ဟန်နှဲ့ချို။

“အို . . . မျှော်လေတိုင်း မိုင်းဆင်ခဲပြီ။ မြူဝန်းလို့ချို၊ ပြေဆည်တော့နိုင်ရေး။ သည်ရဂုံ စုံမြိုင်ကျေးငယ်မှာ၊ ဘုန်းကြိုရသေး။ ။ဘော်ဝေးသူမှာ၊ ပူပါဘိတရေး၊ မြနှင်းရည် လေပြေဖျန်း တယ်။ လှမ်းသ္ဗအဆေး။ ။”

ဤစာသားကလေးများသည် နုသည်၊ ယဉ်သည်၊ နွဲ့သည်။ ရှေးစာကြီးပေကြီးများကို မှီသည်။ အစီအကုံး၊ ကာရန် အချိတ်အဆက်ကလေးများကလည်း မှန်သည်။

စာသားသာလျှင်သာမက အသံဖွဲ့စပ်ပုံမှာလည်း သူ့နေရာနှင့်သူ ဘောင်ဝင်အံကျ၍ ကဏ္ဍ သုခရှိလှသည်။

“ဖော်မစုံ၊ တော်ရုံသာ ရွာတန်သင့်ပါဦး၊ ရွာတန်သင့်ပါဦး၊ အို . . . သခင်၊ မိုးနတ်ဆွေရယ်၊ ငြိုးမာန်တော် ပေပါနဲ့တော့၊ တိတ်ပါစမ်း၊ အေးတုန်လို့ချမ်း။

ဤစာသားများနှင့်အသံယူပုံကလေးမှာ အားနွဲ့သူမိန်းကလေး၏ ပကတိရုပ်သွင်ကို ထင် ထင်ကြီး ဖော်ပြလျက်ရှိပေသည်။ သနားဘွယ်၊ ချစ်ခင်ဘွယ် ကရုဏာသက်စဘွယ် အသံကလေး ကို ဖန်တီးထားလေသည်။ ။နားဆင်ပါလေဦး။

“ပြေမရွှင် ဆွေးစေဘို့၊ အရေးတော်ကြုံ၊ ခုများမှာ ဟိုအမွန်က၊ မာန်ဟုန်တော်ပြီ။ မျက်မာန်တော်ငြိုးလိုက်ပါနဲ့၊ ဒိုကိုးသူပါ၊ မိုးနတ်ဒေဝါ၊ ရွာတော်ရေးကိုလေး၊ တွေးချင့်လိုက်ပါ။

ဤစကားလုံးကလေးများကား ပတ္တမြားကုံးကလေးများသဖွယ်ပင် ဖြစ်ပါတော့သည်။ သီချင်းတပုဒ်လုံးကို နားထဲ မရောက်သေးစေကာမူ ဤစကားလုံးကလေးများကား လူတိုင်း၏ နှုတ်ဖျားနှင့်နားတွင် ရစ်ဝဲလျက် နေခဲ့ပေသည်။ အသံအနေနှင့်ကလည်း ဘောလယ်သံကို သွင်း ယူထားရရာ အဆင်ပြေလှတော့သည်။

မြန်မာဘုရင်မင်းများလက်ထက်က အလွန်နာမည်ကြီးလှသော မင်းသမီးမထွေးလေး ခေါ် အမေထွေးသည် သီပေါစော်ဘွားထံ ရောက်လာရာ သီပေါစော်ဘွားက စောမြအေးကြည်၏ မိုးဒေဝါသီချင်းကို နားထောင်စေသည်။ သီချင်းဆုံးလျှင် ငိုတော့သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူ၏ ခင်ပွန်းသည် ဆရာကုန်းကြီး၏ ဆိုဟန်ဆိုပေါက်များနှင့် တူသောကြောင့်ဟု ပြောသည်။ သို့ နှင့် ထိုမိုးဒေဝါသီချင်းနှင့် “ပုနန်းဝတီသကြီး” သီချင်းတို့ကို အမေထွေးက စောမြအေးကြည်ထံ မှ သင်ယူသွားလေသည်။ အမေထွေးထံမှ အမေထွေး အကောင်းဆုံး ဆိုနိုင်သော “စိန်ခြယ်ဦး လင်း၊ ယိုးဒယား” “ရံရွှေတော်အပေါင်းငယ်တို့ချို” သီချင်းနှင့် “ဘော်ကွာဝေးသူမို့” ယိုးဒယား သီချင်းများကို စောမြအေးကြည်က ကောင်းစွာ မှတ်သားသင်ယူလိုက်လေသည်။

မထွေးလေးသည် ထိုစဉ်ကာလ ဘုရားတည်နေရာ အပြီးသတ်ရန်အတွက် စိန်လက်စွပ်

တကွင်းကို စော်ဘွားကြီးအား ရောင်းချသော အားပေးကူညီသောအနေနှင့် ငွေ(၂၀၀၀၀-)ကျပ် ပေးလိုက်လေသည်။ မထွေးလေး၏ ဆိုဟန် ကဟန်များကိုလည်း စောမြအေးကြည်မှာ ရင်းရင်း နှီးနှီးသင်ယူခွင့် ရရှိလေသည်။

စောမြအေးကြည်တို့သည် ဟော်နန်းမှ ထွက်ခွာလာခဲ့ပြီး ရန်ကုန်ရောက်၍ အသက်လေး ဆယ်အရွယ်လောက်တွင် ပါလိုဖိုးကုမ္ပဏီ၌ မိုးဒေဝါသီချင်းကို ဓာတ်ပြားနှစ်ချပ်သွင်းခဲ့ဘူးသည်။ သို့သော် ကုမ္ပဏီပျက်၍ ဓာတ်ပြားဖြန့်ချိခြင်း မပြုရပေ။ ဤသီချင်းအတွက် ဂီတလောက၊ စာပေ လောကမှ များစွာ ချီးကျူးဩဘာပေးခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ ဒီးဒုတ် ဦးဘချို၊ မြန်မာ့အလင်းဦးစိန်းတို့က ချီးမွမ်းကြသည်။ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းအား ပြသ ရာ ဆရာကြီးက-

“အေးကွယ်၊ ရှေးက အနောက်နန်းမိဖုရား မမြကလေးတို့ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်တို့ ရေး ခဲ့တဲ့စာတွေနဲ့တောင် မတူဘူးကွဲ့၊ ငါ့သမီးရေးတာက ကရုဏာရသမြောက်ပေတယ်၊ ဟောဒီ ‘စာနာ သင့်ပါပဲ . . .’ ဆိုတဲ့အသံကလေးဟာ တယ်လှသကွယ်၊ တယ်နုသကွယ် . . .” ဟု ဆရာကြီးက မှတ်ချက်ချပေသည်။

ဆရာဒီးဒုတ်တို့ ဆရာစိန်းတို့ကမူ စောမြအေးကြည်၏ အသံသည် “မဟာဆန်သည်” ဟု ဆိုသည်။ အစတွင် ဖော်ပြခဲ့သော “မဟာဆန်ရမည်၊ ရာဇဝံပါရမည်” ဟူသော အဆိုနှင့်ကိုက်ညီ လေသည်။ သီချင်းရသည်။ သီချင်းဆိုတတ်သည်။ အသံကောင်းသည်။ ဤမျှနှင့်မပြီးသေး။ သီ ဆိုရာတွင် ပညာ ကုန်ရမည်။ အာ ကုန်ရမည်ဟုဆိုသည်။ ဤအဆိုနှင့်ညီညွတ်အောင် လူတိုင်းသင် ယူ၍မရပေ။ သူ့ဗီဇနှင့်သူ၊ သူ့ပါရမီနှင့်တူ ထူးချွန်ကြစမြဲဖြစ်သည်။

ဒေါ်စောမြအေးကြည်အသံမှာ မဟာဆန်သည်၊ အောင်မြင်ခန့်ညားသည်။ ထို့ပြင် အာ ကုန်အောင် ဆိုနိုင်သည်။ သို့သော် မိုးဒေဝါသီချင်းမှာမူ ဒေါ်စောမြအေးကြည်ကိုယ်တိုင် သီဆို အသံသွင်းသောဓာတ်ပြားထက် မလှရွှေခေါ် “မေ” အသံသွင်းခဲ့သည့်ဓာတ်ပြားကျမှ ပိုမိုအောင် မြင်ပြီး လူတိုင်း၏ နားသို့ ရောက်ရှိခဲ့ရခြင်းမှာ အကြောင်းရှိသည်။ မေ၏ အသံက ဒေါ်စောမြအေး ကြည် အသံထက် ကရုဏာသံပါသည်။ ဒေါ်စောမြအေးကြည်က အသက်လေးဆယ်ကျော်၊ မေ က အသက်နှစ်ဆဲ့ကိုးနှစ်ဖြစ်သဖြင့် အသက် အနုအရင့်ချင်းကလည်း ကွာသည်။

ဒေါ်စောမြအေးကြည်၏ အာသံ၊ လျှာသံ၊ နှာသံအားလုံးကို ပီပီသသ၊ ကျကျနန လိုက် ၍ဆိုနိုင်သူမှာလည်း မေတယောက်သာ ရှိသည်။ မေ၏ အသံ၊ မေ၏ ဆိုဟန်များကို စိတ်တိုင်းကျ ကျေလည်အောင် သင်ပေးရသည်မှာလည်း မခက်လှ၊ မေသည် အလွန်ဉာဏ်ကောင်းသည်။ ဝိရိယ ရှိသည်။ ဇွဲရှိသည်။ ပင်ကိုယ်အသံကလေးကလည်း ကစားချင်တိုင်း ကစားနိုင်၍ နားတွင်စွဲသည်။ သောတရှင်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်ဆုံးသောအသံများတွင် မေ၏ အသံမှာ ထိပ်ဆုံးက အသံမျိုးဖြစ်သည်။

သို့ကြောင့်လည်း မိုးဒေဝါသီချင်းမှာ မေ၏ အသံနှင့်အလွန်လိုက်ဖက် ညီညွတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့
ကြောင့်လည်း မြန်မာ့ဂီတသမိုင်းတွင် နက်ရှိုင်းတွင်ရစ်ခဲ့ရသည်။

(၈)

မိုးဒေဝါကို အသက်သွင်းသူ

မန္တလေးမြို့ မီးရထားကုန်အင်စပက်တော်ကြီး ဦးဘသန်းနှင့်ဒေါ်ဒေါ်စုတို့တွင် သမီး သုံးယောက်ထွန်းကားလေသည်။ အကြီးဆုံး မသိန်းနု၊ အလတ် မသန်းမြင့်(အမာ)နှင့်အငယ်ဆုံး မလှရွှေ(မေ)တို့ဖြစ်ကြလေသည်။

မေကို ၁၂၈၂ ခု၊ ဒုတိယဝါဆိုလဆန်း(၁၃)ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် ဖွားမြင်သည်။ သား ယောက်ျားကလေး မထွန်းကားသောအိမ်ထောင်စုဖြစ်၍ သမီးကလေးများကိုပင် သားယောက်ျား ကလေးများအမှတ်ဖြင့် ချစ်ခင်ယုယကြရသည်။ အထူးသဖြင့် အငယ်ဆုံးမေအား အချစ်ဆုံး၊ အဆိုးဆုံးကလေး သဘောထား၍ အစစအလိုလိုထားခဲ့သည်။ သို့ကြောင့်လည်း မိန်းကလေး များ ဖြစ်စေကာမူ ယောက်ျားကလေးများနှင့်မတူ မကြောက်မရွံ့ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ရှိကြသည်။ ပြောရဲသည်။ လုပ်ရဲသည်။ ကိုင်ရဲသည်။ အားနွဲ့သည့်မိန်းကလေးပါလားဟူသော အားငယ်သည့်စိတ်မျိုးမရှိ၊ နေရာတကာ ရှက်ရမည်၊ ကြောက်ရမည်ဟူသော အစဉ်အလာစိတ်မျိုးကိုလည်း အစွဲအလမ်းမ ထား။

အငယ်ဆုံးမေအား မိဖနစ်ပါးနှင့်တကွ ဆွေမျိုးသားချင်းများက ချစ်ခင်ကြသည့်အ လျောက် “ခလေး” ဟု ခေါ်ကြသည်။ မေကလည်း ထိုလေသံကိုလိုက်၍ သူ့ကိုယ်သူ “ခေးက- ခေးက” ဟူ၍ မပီကလာ ပီကလာဖြင့် ပြောဆိုတတ်ရာ ကြားရသူက သူ့အား ပို၍ ကရုဏာသက် ဝင်ချစ်ခင်ကြပြန်သည်။ ယုတ်စွာအဆုံး ကျောင်းအသွားအပြန် ပို့နေသည့်မြင်းရထားကုလားကြီး “နိုင်ရူး” ကိုယ်တိုင်ကပင် မေကို ချစ်၍ ပိုက်ဆံတပြားတပြား ပေးသွားလေ့ရှိသည်။ အစ်မများ ကျောင်းသွားကြပြီဖြစ်သော်လည်း မေမှာ ငယ်သေး၍ ကျောင်းမထားသေး။ သို့ရာတွင် ကျောင်း သို့ အမြဲလိုလို လိုက်တတ်၏။ လိုက်ပြန်လျှင်လည်း အစ်မများနှင့်အတူ ရထားထဲတွင် မစီး၊ ရထား ခေါင်မိုးပေါ် တွင်တက်၍ ရထားမောင်းသူ အဖိုးကြီး-နိုင်ရူးနှင့်စီးသည်။ မကြာမီ မြင်းဇက်ကြီး သည် နိုင်ရူးလက်မှ မေ့လက်ထဲတွင် ရောက်နေသည်။ နိုင်ရူးကိုယ်တိုင်ကပင် မေ့ကို အလိုလိုက် ထားလေတော့သည်။

မေ့အသက် လေးနှစ်အရွယ်တွင် မန္တလေးစိန်ဂျိုးဇက်ကုန်ဗင်္ဇင်ကျောင်းသို့ ကျောင်းအိပ် ကျောင်းစား ပို့ထားရာ မိခင်ဖြစ်သူမှာ မျက်ရည်နှင့်မျက်ခွက် ဖြစ်နေပေသည်။ မေကမူ ပျော်လျက် ရွှင်လျက် မျက်နှာတချက်မပျက်ပေ။ မိခင်လုပ်သူမှာ ကျောင်းသို့သွား၍ ကျောင်းဝင်းပေါက်မှ တစေ့တစောင်း မျှော်ကြည့်ရသည်။ မေမှာ အခြားကလေးများနှင့်ပျော်ရွှင်စွာ ကစားနေသည်ကို မြင်ရမှ အလွမ်းပြေကာ အိမ်သို့ပြန်လေ့ရှိသည်။ ထိုကျောင်းသို့အရောက်တွင် “မေသန်း” ဟူသော အမည်ကို ရရှိခဲ့သည်။ မလှရွှေဟူသောအမည်မှာ အဖွားက ပေးသောနာမည်ဖြစ်သည်။

တနှစ်ခန့် ကျောင်းနေပြီးသော် မိခင်၏ ဒုက္ခကို သနားသဖြင့် ကျောင်းအိပ်ကျောင်းစား

မထားတော့ဘဲ အိမ်မှပင် ကျောင်းတက်စေလေသည်။ တဖက်တွင် အင်္ဂလိပ်ကျောင်း၌ နေနေရသော်လည်း အိမ်တွင် မြန်မာပီသသော အမိအဖ အဖိုးအဖွားနှင့်နေရသဖြင့် ဂါရဝ၊ နိဝါတတရား ထားပုံထားနည်းမှအစ ဗုဒ္ဓတရားတော်၏ အခြေခံကို သင်ကြားရလေသည်။ ရာဇဝင်၊ မဟာဝင် စသည့်အကြောင်းအရာများနှင့်ဝတ္ထုပုံပြင်များကို လူကြီးများက ပြောပြသွန်သင်ကြသည်။ ထိုပြင် တနင်္ဂနွေနေ့တိုင်းတွင် အိမ်၌ ဘုန်းကြီးငါးပါးဆယ်ပါးကိုပင့်၍ ဆွမ်းကျွေးလေ့ရှိရာ သီလယူရသည်။ လျှောက်ထားမေးမြန်းတတ်ရသည်။ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးမှ မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက်သို့ စာသင်တက်ရောက်လာသော သံဃာတော်များအား ဓာတ်ရထားလက်မှတ်ဆက်ကပ်ထားသဖြင့် တနင်္ဂနွေနေ့တိုင်း ဆွမ်းစားကြွကြသည်။ ဘုန်းတော်ကြီးများကလည်း ဘုရားရှိခိုးမှအစ မင်္ဂလာသုတ်၊ ပရိတ်ကြီးစသည်ဖြင့် ကျက်မှတ်ရန် စာများကို ပေးသည်။ နောက်တပတ်တွင် ရပြီးသား စာကိုပြန်ပြ၍ အသစ်တက်ယူရသည်။ ဤနည်းဖြင့် ဗုဒ္ဓစာပေကို လေ့လာသင်ကြားခဲ့ရသည်။

မိဖုရားကလည်း သမီးများ ဖတ်ရန် ၅၅၀ ဇာတ်ဝတ္ထုများ၊ ဇာတ်ကြီး(၁၀)ဘွဲ့၊ ဓမ္မပဒ၊ ထေရီထေရာဝတ္ထုများ၊ သံဝေဂဝတ္ထုဒီပနီ၊ ကညောဝါဒဒီပနီစသည်တို့ကို ဝယ်ပေးထား၍ ဖတ်ခိုင်းသည်။ ဖတ် မဖတ်ကိုလည်း မေးခွန်းထုတ်၍ စစ်ကြောသည်။ နားမရှင်းသည့်အကြောင်းအရာများကိုလည်း ရှင်းလင်းပြောပြသည်။

သို့နှင့် မေတို့ညီအစ်မတစ်စုသည် ဗုဒ္ဓယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်ကို မြတ်မြတ်နိုးနိုး ဆက်ခံရယူခဲ့ကြသည်။

(၉)
ဂီတနှင့်ဗိဇ္ဇာ

မေတို့၏ ဖခင်မှာ မီးရထားကုန်အင်စပက်တော်ဖြစ်ရာ မီးရထားကုန်ရုံဝန်ထောက်ကြီး ဦးစံဝင်းနှင့်အလုပ်တူချင်း ဖြစ်သည့်အလျောက် ခင်မင်ကြလေသည်။ ယင်းသို့ ခင်မင်ကြခြင်းက ပင် မေတို့ညီအစ်မအား ဂီတလောကသို့ ပို့ဆောင်ရာ အဓိကအကြောင်းဖြစ်တော့သည်။

ဦးစံဝင်းသည် မြန်မာပတ္တလားကို လက်ကျလက်န မှန်ကန်စွာဖြင့် စံနစ်တကျ တတ်မြောက်သူဖြစ်၍ သီချင်းကြီးဖက်တွင်လည်း ကောင်းစွာ အခြေခံပြည့်စုံသူဖြစ်လေသည်။ မြန်မာပတ္တလားအတီးသင်နည်း တူရိယာသင်တော်တစ်ခုအုပ်ကို ရှေးဦးစွာ ရေးထုတ်ခဲ့သူလည်း ဖြစ်သည်။ ဦးစံဝင်းသည် ဘိလစ်ကြီးဦးထင်နှင့်အတူ မြန်မာသီချင်းကြီး အတီးဝိုင်းများကို ပြုလုပ်လေ့ရှိရာ ထိုတီးဝိုင်းသို့ မေတို့ သားအဖတစ် ဘွားရောက် နားထောင်လေ့ရှိသည်။

ထိုစဉ်က ဦးစံဝင်း၊ ဦးထင်၊ ရွှေပြည်ဦးဘတင်၊ ဦးခင်မောင်ဒွေး၊ ဆရာဘကြီး၊ ဆရာမောင်၊ ဆရာဘကလေး၊ ဆရာစိန်ဗေဒါ၊ ဆရာဦးချစ်မောင်၊ ဒေါ်အောင်ကြည်၊ ဂီတမယ်လှကလေး စိန်နှင့်နန်းတော်ရှေ့ဆရာတင် စသူတို့ ပူးပေါင်း၍ “ဂီတသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်” ဟု မှည့်ခေါ်ကာ ရှေးဟောင်းဂီတအမွေကို ထိန်းသိမ်းရန် ဆောင်ရွက်ကြသေးသည်။

မန္တလေးသည် မိုးနည်းသောဒေသဖြစ်သဖြင့် ပူအိုက်သောရာသီ ညဉ့်အချိန်များ၌ အိမ်ခြံဝင်းအတွင်းရှိ ကွပ်ပျစ်ကြီးများပေါ်တွင် စုထိုင်ကာ စကားပြောကြ၊ နီးနှောကြသဖြင့် အချိန်ဖြုန်းလေ့ရှိကြသည်။ ဦးစံဝင်းတို့ လူစုကား ထိုအခါမျိုးတွင် သူ့အိမ်တလှည့် ငါ့အိမ်တလှည့်ဖြင့် အကျွေးအမွေးဖြင့် သီချင်းတီးမှုတ်ကြသည်။ ထိုတီးဝိုင်းများသို့ အမြဲဆိုသလို မေတို့ညီအစ်မမှာ သွားရောက်နားထောင်နေရရာ မူလက ဂီတပါရမီ အခြေခံရှိနေသူအဖို့ ပိုမို၍ နားရည်ဝလာကာ ရှေးဂီတ၏ အရသာကို ခံစားတတ်လာလေသည်။

အမိန့်တော်ရ ရှေ့နေကြီးဦးခင်မောင်ဒွေးနှင့်ဇနီးဒေါ်မေတို့မှာ တဦးက ဂီတာ၊ တဦးက စောင်းနှင့်တီးလေ့ရှိကြသည်။ ထိုအိမ်သို့ မေတို့ညီအစ်မ မကြာမကြာသွားရောက်နားထောင်ရင်းက မြန်မာသီချင်းကြီးကို နားစွဲလာခဲ့သည်။ ပဌမတွင် သီချင်းကြီး သီချင်းခံတို့၏ ခန့်ညားပုံ သာယာညက်ညောပုံတို့ကို သဘောမပေါက်မိသော်လည်း သံရိုးပိုင်းမှ ကြိုးသီချင်းများနှင့်ပတ်ပျိုးသီချင်းများမှ ချိုသာသော အသံကလေးများကိုမူ နားစွဲ၍ နေခဲ့လေသည်။

ထိုစဉ်က မေသည် ဆယ့်တနှစ်သမီးမျှသာ ရှိသေးသည်။ မေ၏ အသံကလေးမှာ ချိုသာနွဲ့နောင်း၊ သွဲ့ပျောင်းညက်ညောသည်။ သူ့ကိုယ်တိုင်ကလည်း အဆိုအက ဝါသနာပါသည်။ သို့နှင့်ပင် ဦးခင်မောင်ဒွေး၊ ဒေါ်မေတို့အိမ်သို့သွားရင်း လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်ရေးသော “ညဉ့်သုံးယံခါ” ပတ်ပျိုးကလေးကို မေသည် နားတွင် စွဲကာ ဤသီချင်းကလေးကို ဆိုချင်လှချေရဲ့ဟု ပူဆာသည်။

ထိုအခါ မြန်မာသီချင်းကို စတင်သင်လိုလျှင် “သဘင်အစ၊ ထံကျာက” ဆိုသောစကား

အတိုင်း ထံကျာတေရှင်-သီချင်းက စတင်သင်ကြားရမည်ဖြစ်ပါလျက် မေမှာ “ညဉ့်သုံးယုံခါ” စတင်သင်ကြားရန် ပူဆာခြင်းကို ဆရာ့ဆရာကြီးများက မကန့်ကွက်ကြပေ။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း ဆိုလျှင် ထိုစဉ်အခါက ဂုဏ်သရေရှိ အရာရှိအရာခံသားသမီးများထဲမှ ဂီတပညာကို ရှားရှားပါးပါး ဝါသနာပါသူတစ်ဦးအား စိတ်ပျက်မသွားစေလို၍ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသို့ဖြစ်လမ်းမှ စတင်သင်ကြားရမည်ဖြစ်ရာ အခြေခံဖြစ်သော ဝါးလတ်စည်း၊ နာရီစည်းများ အကြောင်းကို သဘောပေါက်အောင် ဆရာဦးခင်မောင်ဒွေးနှင့်ဒေါ်မေတို့မှာ မေအား စိတ်ရှည်လက်ရှည်နှင့် သင်ပြပေးကြပါသည်။

“ညဉ့်သုံးယုံခါ၊ လေပြေလာ၊ အေးရွှေရင်မှာ) (လာနိုးမျှော်မိ၊ ဖြေမပျော်နိုင်ဘူး၊ ဘုန်းမထုံကိုယ်ထူး)”၂

ချိုနှိမ့်မေ၏ အသံကလေးကို ဆရာကြီးများက နားစိုက်၍ ထောင်လာကြသည်။ ဤသီချင်းမှာ အနွဲ့အပျောင်းဖြစ်ခြင်းကြောင့် မေ၏ အသံနှင့်လွန်စွာ အဆင်ပြေလှသည်။

“(မဖူးသာ၊ လွမ်းတာကပါး၊ ရှင်နတ်များ၊ အို မဘဲကို)၂ ဆိုငိုမိုင့်လျက်ကယ်ငေး. ။”

သနားစဘွယ် မိန်းကလေးတစ်ဦး၏ ညည်းညူသံကလေးမှာ လွန်စွာ ကရုဏာရသကို ပေါ်လွင်စေပါတော့သည်။

“(သေလုပ်ပြီ၊ ကြွေလုပ်ပြီ၊ အို-ဘာပြုမလာသေး၊ ဘုန်းသူနှင့်ဝေး)၂ (လေး မထုံက)၂၊ ရေးမဟန်သလေး)၂ (အိုကြိုကာ ပန်းပါတီ၊ လွမ်းဘယ်မမြင်၊ ရှေ့ပင်လယ်ဆီးသည့်သို့၊ နီးမယ်လို့မထင်)၂။ ။”

ဒေါ်မေမှာ စိတ်ရှည်လက်ရှည်နှင့် မေ့ကို ပြသပေးသည်။ မေသည် ဤသီချင်းကို တပိုဒ်ပြီးတပိုဒ် ဆိုနည်းဆိုဟန် စည်းဝါးအထားအသိုမှအစ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်ဖြစ်အောင် သင်ယူလိုက်သည်။ ဂီတပါရမီအခြေခံကလည်း ရှိသူမို့ စည်း၊ ဝါး၊ ဒုန်းတို့၏ သဘောကို သိမြင်ကာ ညဉ့်သုံးယုံပတ်ပျိုးကို ဆရာကြီးများအားလုံးက ကျေနပ်သဘောကျသည်အထိ ကိုယ့်စည်းကိုယ်ကိုင့်၍ ဆိုတတ်လာတော့သည်။

မန္တလေးအမျိုးသားကျောင်းမှ ဆရာကြီးရွှေပြည်ဦးဘတင်မှာ မြန်မာမှုနှင့်မြန်မာရာဇဝင်၊ မြန်မာ့ဂန္ထဝင်တွင် စံတင်လောက်သောအဘိဓာန်ကြီးသဖွယ်၊ ဗဟုသုတကြွယ်လှပါပေသည်။ ဆရာကြီးဦးဘတင်က မြန်မာသီချင်းကြီးများ ပေါ်ပေါက်လာပုံကို ရာဇဝင်အခြေခံများနှင့်တကွ ဝတ္ထုပုံပြင်များသဖွယ် ပြောပြတတ်သည်။ သီချင်းများတွင် ပါသည့်စာသားများ၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ မည်မျှလှပသည်၊ လေးနက်သည်၊ ခန့်ညားသည်၊ ကြွယ်ဝသည်စသည်ဖြင့် တလုံးစီ တလုံးစီတပိုဒ်စီတပိုဒ်စီ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို အကျယ်အားဖြင့် ပြောဆိုပြတတ်သည်။ နားမလည်သည့်စကားတို့ကို မေးသည့်အခါလည်း နားလည်အောင် ကျကျနန စိတ်ရှည်လက်ရှည် ပြောပြလေ့ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် မေတို့ညီအစ်မမှာ ကွန်ဗင့်ကျောင်းသူများဖြစ်သည်စဉ်လျက် မဟာဂီတစာအုပ်ကြီးကို ပိုက်ကာ တီးဝိုင်းတို့သို့ လိုက်လံနားထောင်သီဆို၊ မေးမြန်းခြင်းဖြင့် မြန်မာစာပေ၏ အရသာကို နားလည်

လာကြသည်။ အထူးသဖြင့် ရှေးသီချင်းကြီးတွေ၌ ပါဝင်သည့်မြန်မာစကားလှလှကလေးများကို စွဲလမ်းရာက အသံကိုပါ တက်ယူခဲ့ရသည့်အခြေအနေသို့ ရောက်ခဲ့ရလေသည်။

မေသည် ညဉ့်သုံးယံခါ ပတ်ပျိုးကို ရပြီးနောက် အနောက်နန်းမိဖုရားမမြကလေး(လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်၏မိခင်)ရေးသားသော “စိန်ခြယ်ခြူးသန်း”ပတ်ပျိုးကို ဆက်လက်တက်ခဲ့သည်။ ဤပတ်ပျိုးမှာလည်း အနွဲ့အပျောင်းဖြစ်သဖြင့် မေအသံနှင့်လိုက်လျောညီညွတ်လှပေသည်။

“ပုဏ္ဏမာယုန်လွှာခင်၊ ဘုံသာလင်းလို့ ဝင်းပြေပြေ၊ သပြေပီပါအေးမြလေ၊ သပြေပီပါအေးမြလေး။ ။ ကြေးသွင်နိတုံ၊ ဆင်းရွှေမှုန်၊ ယမုံသီခါရောလမ်း၊ ခွေကာပန်းရလွမ်းမပြေ၊ မယ့်ကိုသေစေညွှန်းရောသလား။ ။”

အစ်မများက ဂီတကို သင်ချင်သည်ဟု ပူဆာကြသဖြင့် ဖခင်ဖြစ်သူက ရှေးဦးစွာ ဆရာဘကလေးနှင့် ပတ္တလားကို သင်စေသည်။ ထိုစဉ်က တူရိယာဂီတသင်သူများမှာ ဆိုင်းလောက၊ ဇာတ်လောကစသည်တို့မှ ပညာသည်များသာ ရှိကြ၍ အရပ်သား လူကုံထံအပိုင်းမှမူ မစွဲကွပ်ကုမ္ပဏီကြီးမှ စန္ဒရားများကို ငှားကာ အင်္ဂလိပ်သံများကိုသာ အတီးသင်ကြသူများသည်။ မေတို့၏ဖခင်ကမူ မြန်မာ့အနုပညာကိုသာ တတ်စေချင်၍ သမီးကြီးမသိန်းနုနှင့်သမီးလတ်မသန်းမြင့်အား ဆရာဘကလေးနှင့်ပတ္တလားကို သင်စေသည်။ သို့ရာတွင် မိတ်ဆွေများက ဝိုင်းဝန်းပြောဆိုကြသဖြင့် ပတ္တလားအစား စန္ဒရားတလုံးဝယ်၍ ဆရာဘကလေးတို့နှင့်ပင် မြန်မာအတီးကို သင်စေသည်။

အစ်မများမှာ “ထံကျာတေရှင်”မှအစ သင်ရိုးကုန်သည်အထိ သင်ယူကြရာ၊ ညီမငယ်မေမှာ အနားတွင် အမြဲနားထောင်၍ သီချင်းအားလုံးကို ရနေတော့သည်။ ညီအစ်မတစ်ဦးကျောင်းက ပြန်ချိန်တွင် ဆရာကြီးမှာ အိမ်တွင် ရောက်နှင့်နေပြီ၊ ကျောင်းက ပြန်အရောက်တွင် အလျင်အမြန် ထမင်းစားပြီးသည်နှင့် တပြိုင်နက် စန္ဒရားခွင်သို့ဝင်ကြရလေသည်။

သင်ရိုးကုန်၍ ပတ်ပျိုး၊ ယိုးဒယားသီချင်းများ ဆက်လက်သင်ယူသောအခါတွင်လည်း ဆရာကြီးသည် စိတ်ရှည်လက်ရှည်နှင့် မညည်းမညူတမ်း သင်ပြပေးလေသည်။ မေမှာလည်း လိုက်၍ဆိုရင်း ဆိုရင်းဖြင့်ပင် အဆိုတော် ဖြစ်မှန်းမသိ ဖြစ်လာတော့သည်။ ပညာပိုင်းသို့ ရောက်သောအခါတွင် ဆရာကြီးမှာ ယောက်ျားဆို ဆိုနည်းဖြင့်ပင် ရိုးရိုးစင်းစင်း ဆိုပြတတ်သော်လည်း မေကမူ သူ၏ဉာဏ်ဖြင့် အသွဲ့အပျောင်း၊ အနွဲ့အနောင်းကလေးများဖြင့် ဆိုပြသောအခါ ဆရာကြီးကပင်-

“အေးကွယ်၊ ဆိုစမ်းပါအုံး၊ မင်းဆိုတာက ဒွီဆိုတာနဲ့ မတူဘူး၊ တမျိုးကို နားထောင်ကောင်းလာတာဘဲကွဲ့. . .”ဟု အားပေးလေသည်။

အစ်မများမှာ မန္တလေးဥပစာကောလိပ်တွင် ရောက်နေကြ၍ မေမှာ မေမြို့၊ စိန်ဂျိုးဇက်ကုန်ဗဏ္ဍကျောင်းတွင် သင်ကြားနေချိန်ဖြစ်ပေသည်။ ကျောင်းကပြန်လာလျှင် ဆရာကြီးနှင့်သီချင်းကို ဆက်လက်သင်ကြားကြရသည်။ မေမှာ တပတ်တွင် တခါသာ အိမ်သို့ ပြန်လာရာ ပြန်လာသည့်

အခါတိုင်းတွင် သီချင်းတက်ရာ၊ သီချင်းဝင်ဆိုပေးရနှင့် အလုပ်များလျက် ရှိပေသည်။ ဆရာကြီးကလည်း အကွက်ကောင်းကလေးများကို ရလျှင် “ဒါက ဘယ်သူ့အကွက်၊ ဒါက ဘယ်သူ့ရဲ့အလှဲ့၊ ဒါက ဘယ်သူ့ရဲ့လေယူလေထားကလေးကဲ့၊ တယ်ကောင်းတယ်၊ မှတ်ထား” ဟု မေအား စိတ်ရှည်လက်ရှည် သင်ပြတတ်သည်။ အငြိမ့်ဆို၊ ဆိုင်းဆို၊ တော်သုံးနန်းသုံးအဆို၊ အရပ်ဆိုစသည်တို့ကိုလည်း ရှင်းပြသည်။ ယင်းတို့အနက်မှ ယဉ်ပေ သန့်ပေ၊ ခန့်ပေဆိုသော အယူအဆကလေးများကိုလည်း ကျကျနန ရှင်းလင်းသင်ပြပေးသေးသည်။

သို့ဖြင့် ဦးခင်မောင်ဒွေး၊ ဦးစံဝင်း၊ ဦးထင်၊ ဆရာဘကလေးစသည့်ပညာရှင်ကြီးများနှင့် တွေ့တိုင်း မေမှာ အဆိုတော်ဖြစ်၍ နေတော့သည်။ မေကို မြင်လျှင် ဆရာကြီးများက “ဘာသီချင်းဆိုမလဲ” ဟုမေး၍ ကောက်တီးကြတော့သည်။ အချို့မရသေးသည့် သီချင်းများကိုလည်း သင်ပြပေးကြသည်။ အစ်မများပါဝင်သည့်စန္ဒရားဝိုင်းတွင်လည်း မေသည် အဆိုတော်ဖြစ်၍လာခဲ့သည်။ ဘယ်ဝိုင်းနှင့်ပင် တွဲ၍ ဆိုရဆိုရ မေကား မကြောက်တော့ပေ။

ထိုစဉ်က မန္တလေးတွင် ညွှေခံပွဲရှိလျှင် မေတို့ညီအစ်မတစ်စုမှာ အပျော်တမ်းလိုက်၍ တီးကြသည်။ မေကား ပါရစမြဲ ဖြစ်သည်။ ဆရာကြီးများကလည်း မေ၏ အဆို မေ၏ အသံကို သဘောကျသဖြင့်

“ဒို့က အသက်ကြီးပြီ၊ သေခါနီးပြီကဲ့၊ မင်းတို့လို ပညာကို လေးစားသူများကို ဒို့တတ်တာလေးတွေ ပေးခဲ့ချင်ပါတယ်ကွယ်၊ ယူကြစမ်းပါ” ဟု မကြာခဏ ပြော၍ သင်ပြပေးကြသည်။

မေမှာ စိန်ဂျိုးဇက်ကွန်ဗင့်ကျောင်းတွင် ဆယ်တန်းအောင်၍ မန္တလေးဥပစာကောလိပ်သို့ ပြောင်းရွှေ့နေသောအခါက ဖြစ်သည်။ မန္တလေးဥပစာကောလိပ်သို့ သင်္ချာကထိကအဖြစ် ဆရာဦးအောင်လှ ပြောင်းလာသည်။ ဇနီးဒေါ်မေသန်းလည်း ပါလာသည်။ ဦးဘညွန့်(ချစ်ဒုက္ခ)မှာလည်း မီးထုားဝန်ထောက်အဖြစ် မန္တလေးသို့ ပြောင်းလာသည်။ ဦးဘညွန့်သည် တရောတလက်ကို ပိုက်လျက် ညနေတိုင်း ဆရာဘကလေးရှိရာ မေတို့အိမ် လာလေ့ရှိသည်။ ဦးဘညွန့်အသံစွဲသီချင်းမှာ “အောင်မြေသာစံ” ဖြစ်သည်။

ဒေါ်စောမြအေးကြည်မှာ မန္တလေးသို့ လာလိုက် သွားလိုက်နေသဖြင့် မေသည် ဂီတဆရာများကို အကြောင်းပြု၍ ဒေါ်စောမြအေးကြည်နှင့်ဒေါ်အောင်ကြည်တို့ကို ရင်းနှီးသိကျွမ်းခဲ့ရသည်။ ကြိုး၊ ဘွဲ့၊ သီချင်းခန့်၊ ပတ်ပျိုး၊ ယိုးဒယားတို့ကို ရရှိပြီးနောက် ကဗျာချင်းများဖြစ်ကြသော ရတု၊ ရကန်၊ အဲ၊ အန်၊ လူးတား၊ အိုင်ချင်းစသည်များကို ဆရာမကြီးများထံတွင် စံနစ်တကျသင်ကြားသည်။ ဆရာမကြီးများ၏ လေယူလေသိမ်း အရှူအရှိုက်၊ အဆွဲအငင်၊ အဖြတ်အရပ်တို့ကို အပ်ချမတ်ချ သင်ယူရလေသည်။

ကံအားလျော်စွာ မေတို့ဖခင် ဦးဘသန်းမှာ ရန်ကုန်သို့ တာဝန်ဝတ္တရားအရ ပြောင်းရွှေ့လာခဲ့ရာ မေမှာ ဒေါ်စောမြအေးကြည်နှင့်ပိုမိုနီးကပ်ခွင့် ရခဲ့သည်။ ဆရာဒီးဒုတ်ဦးဘချိုအိမ်သို့ နေ့တိုင်းလိုလိုသွား၍ ဦးဘချို၏ သမီးများ စောင်းတီးသင်ရာဝယ် မေက သီဆို၍ ပေးရင်း ဒေါ်

စောမြအေးကြည်ထံတွင် သီချင်းသင်ရလေသည်။

မေမှာ မန္တလေးတွင် ဥပစာတန်း အောင်ခဲ့၍ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသို့ပြောင်းတက်သည်။ မေသည် ဒေါ်စောမြအေးကြည်နှင့်ရင်းနှီးစွာ သင်ကြားရမှပင် အဆိုပညာ၏ နက်နဲခက်ခဲပုံ၊ ကျယ်ဝန်းပုံတို့ကို ပို၍ သဘောပေါက်လာသည်။ သီချင်းရသည်ဆိုသည်မှာ လူတိုင်းပင် သင်လျှင် ရသည်သာဖြစ်၏။ ထိုရသည့်သီချင်းကို ကောင်းအောင်ဆိုရန်မှာ လွယ်သောကိစ္စမဟုတ်ချေ။ အနုပညာ၏ သဘောများစွာ ပါဝင်နေသည်။ ယောက်ျားအဆို မိန်းမအဆို၏ ကွဲပြားပုံ၊ ဌာန်နှင့် အာထား၊ လျှာထား၊ နှာထားမှအစ အဆိုပညာကို အနုပညာစခန်းရောက်အောင် တတ်ကျွမ်းသူ ဒေါ်စောမြအေးကြည်ကဲ့သို့ အနုပညာသမားအစစ်တဦးနှင့်ပါ တွေ့ကြုံတပည့်ခံရခြင်းမှာ မေအတွက် အနုပညာကုသိုလ်ကောင်းသထက် ကောင်းဖို့ ဖြစ်လာခဲ့ရလေသည်။

မေမှာ ဒေါ်စောမြအေးကြည်၏ “မိုးဒေဝါ” ကို ကြားဘူးသူဖြစ်သဖြင့် မှီအောင် ကြိုးစား၍ ဆိုမည်ဟု အားခဲထားခဲ့ပေသည်။ ဆရာကြီးဦးစံဝင်းကပင် “မြအေးကြည်ကို မှီအောင် ဆိုနိုင်ယင် ဘာကြီးက ရွှေဒဂီးသုံးပြား ဆုချမယ်” ဟု ပြောခဲ့သည်။ သို့နှင့် ရန်ကုန်တွင် ရောက်နေခိုက် အခွင့်ရတိုင်း ဒေါ်စောမြအေးကြည်ထံတွင် မိုးဒေဝါကို သင်ကြားခဲ့ပေသည်။

(၁၀)

ဓာတ်ပြားအဖြစ်သို့

မေတို့ဖခင် ဦးဘသန်းမှာ ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်သို့ ပြောင်းရွှေ့ရာ မေသည် မန္တလေး ဥပစာကောလိပ်တွင် အင်တာအောင်ပြီး ဖြစ်သဖြင့် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် ဝိဇ္ဇာတန်းကို ဆက်လက်တက်ရောက်သင်ကြားလေသည်။ မေမှာ ထိုစဉ်က အသက်အားဖြင့် ဆယ့်ရှစ်နှစ်သာသာမျှသာ ရှိပေသေးသည်။

ကျောင်းက ပြန်ရောက်သည်နှင့် ညီအစ်မနှစ်ယောက်စလုံး သီချင်းတက်ကြသည်။ ဒေါ်စောမြအေးကြည်နှင့်ခင်ပွန်းဦးတင်တို့မှာ မေတို့ညီအစ်မအား ဂရုတစိုက် ပြသသင်ကြားပေးသည်။ မိုးဒေဝါသီချင်းကို အလွန်ကြိုက်နှစ်သက်လှသဖြင့် ဒေါ်စောမြအေးကြည်၏ လေယူလေသိမ်းကို မှီအောင် တပိုဒ်စီ၊ တပိုဒ်စီ၊ မတူလျှင် တူအောင် ကြိုးစားပမ်းစား သင်ယူရလေသည်။

ထိုစဉ်က တက်ဘုန်းကြီးသိန်းဖေ(သိန်းဖေမြင့်)က မေတို့ညီအစ်မနှင့်ခင်မင်ရင်းနှီးသည့် အလျောက် မေ၏ အသံကို မှတ်တမ်းတင်အဖြစ် ဓာတ်ပြားသွင်းရန် တိုက်တွန်းပြောဆိုသည်။ ဦးသိန်းဖေမှာ ထိုစဉ်က မြတ်သျှဘားမားကုမ္ပဏီတွင် “ယောက်ျားဂုဏ်ရည်” ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားကို ရိုက်နေရာ ဒါရိုက်တာကြီး ဖြစ်နေပေသည်။ သူက ဒါရိုက်တာ ဦးချန်ထွန်းကိုပါ တနေ့တွင် ခေါ်လာခဲ့ပြီး ဓာတ်ပြားသွင်းရန် တိုက်တွန်းလေသည်။

“မသန်းမြင့်က စန္ဒရားနဲ့ မေက အဆိုနဲ့ ဓာတ်ပြားတချပ်လောက်တော့ သွင်းပေးပါ။ မီးခုနစ်လူးပါတဲ့ဖီးလစ်ရေဒီယိုကြီးတလုံး လက်ဆောင်ပေးပါမယ်” ဟု ဦးချန်ထွန်းက ပြောဆိုတိုက်တွန်းလေသည်။ သို့အားဖြင့် မိုးဒေဝါသီချင်းကိုပင် ဓာတ်ပြားသွင်းမည်ဟု ညီအစ်မနှစ်ယောက် ဒေါ်စောမြအေးကြည်ထံတွင် သီချင်းတိုက်ကြသည်။

ဒေါ်စောမြအေးကြည်ကလည်း မိမိကိုယ်တိုင် စောင်းဖြင့် တီးကွက်တွေကို ထပ်ပြန်တလဲလဲ စမ်းသပ်ရှာဖွေ၍ အမှန်းတင်ပေးသည်။ စန္ဒရားဆရာမောင် မန္တလေးသို့ ပြန်သွားပြီဖြစ်သဖြင့် စောင်းဆရာကြီးဦးထွန်းဖေကို ခေါ်၍ တီးကွက်များကို ကောင်းသည်ထက် ကောင်းအောင် ဝိုင်းဝန်းကူညီခိုင်းကာ သီချင်းတိုက်ပေးကြလေသည်။ ဒေါ်စောမြအေးကြည်ကိုယ်တိုင်ကလည်း မေအပေါ်၌ ယုံကြည်အားကိုးလျက်-

“မေသန်း တယောက်တော့ဖြင့် ဒေါ်ဒေါ်စိတ်တိုင်းကျ၊ ဒေါ်ဒေါ်လေကို အမှီလိုက်နိုင်ပေတယ်ကွယ်၊ ဒီသီချင်းတွေဟာ ဒေါ်ဒေါ်တို့လက်မှာ မမြဲပေမဲ့ မင်းတို့လက်မှာတော့ တသက်မြဲမှာမို့ ဒေါ်ဒေါ် အကြိုးစားဆုံး၊ အကြိုက်ဆုံး၊ အသန့်ဆုံးဖြစ်အောင် လုပ်ပေးလိုက်သကွယ်” ဟု အားရပါးရ ပြောဆိုပါသည်။ နောက်အခါများတွင်လည်း စကားအလျဉ်းသင့်တိုင်း မေကို ချီးကျူးစကားဆိုသည်။

“မေတို့မှ တကယ်တော်တာ၊ ကြီးကြီးတို့ အာထား လျှာထားကို စိတ်တိုင်းကျ လိုက်နိုင်

တာ၊ ကြီးကြီးတပည့်ထဲမှာ အချစ်ဆုံးနဲ့အတော်ဆုံး စိတ်တိုင်းအကျဆုံး တပည့်ဘဲကွယ်” ဟုမကြာမကြာ ပြောဆိုတတ်သည်။ “ယခု နောက်လူငယ်တွေ သင်ကြားပေးနေရသော်လဲ များသောအားဖြင့် အာ မတွေ့ဘူး” ဟုလည်း ညည်းညူတတ်သေးသည်။

ဒေါ်ဒေါ်ပြောမည်ဆိုကလည်း ပြောလောက်ပါပေသည်။ မေတို့သည် မိုးဒေဝါသီချင်းကို ဗြိတိသျှဘားမားကုမ္ပဏီတွင် ဓာတ်ပြားနှစ်ချပ်သွင်းရလေသည်။ မသန်းမြင့်(အမာ)က စန္ဒရားနှင့်အတီး၊ မေက အဆို၊ ဓာတ်ပြားသွင်းရာတွင် အထစ်အငဲ့မရှိ အစအဆုံး ကျေကျေနပ်နပ် ချောချောမောမော ပြီးဆုံးသွားသဖြင့် အင်ဂျင်နီယာအသံဖမ်းဆရာတွေကပင် အလွန်ဝမ်းသာအားရ ချီးကျူးပြောဆိုကြလေသည်။

“အရပ်သူတွေဆိုတော့ ဆိုတဲ့လူကများ ကြောင်နေမလား၊ တီးတဲ့လူကများ မှားနေမလား၊ ဘယ်နှစ်ခါပြန်သွင်းရမလဲ မသိဘူး ဆိုပြီး ဒို့က စိတ်ပူနေတာကွ၊ ခုတော့-မင်းတို့လိုသာ ချောချောမောမော ပြီးမယ်ဆိုရင် တနေ့တနေ့မှာ ဓာတ်ပြားတွေ အများကြီး သွင်းပြီးမှာဘဲ၊ ဒို့လဲ ဘာမှစိတ်တိုစရာ စိတ်ရှုပ်စရာ ရှိမှာမဟုတ်ဘူး”

၁၉၃၉-ခုနှစ်လောက်က ဖြစ်သည်။ မိုးဒေဝါဓာတ်ပြားထွက်ပြီဆိုကတည်းက ကျော်ကြားသည်။ ရောင်းမလောက်အောင် ကျော်ကြားလေသည်။ နေရာတိုင်းတွင် မိုးဒေဝါသီချင်းကို ကြားရသည်။

“ငါ့မြေးတော့ သနားတောင် လာပါပြီကွယ်၊ တယ်လဲ ဆိုရသကိန်းကွ၊ ဓာတ်ပြားမို့သာဘဲ၊ လူဆိုယင်တော့ အမောဆိုရချည်ရဲ့” ဟု အဖိုးအဖွားများကပင် ပြောကြလေသည်။

“မေတို့တော့ သိပ်သီချင်းဆိုနိုင်တာဘဲဟေ့၊ ဟိုနေရာလဲ သူ့အသံ၊ ဒီနေရာလဲ သူ့အသံ ချည်းပဲ” ဟု သူငယ်ချင်းများကလည်း နောက်ပြောင် ကျီစယ်ကြလေသည်။

ထိုအခါ မေကလည်း အားကျမခံ “အေးကွာ ခါတိုင်းတော့လဲ ကိုယ့်အသံ ကိုယ်မကြားရဘူး၊ ကြားရပြန်တော့လဲ ထပ်တလဲလဲမို့ ကိုယ်တို့ညီအစ်မ သနားစရာတောင် ဖြစ်နေပြီကွယ်” ဟု ပြောခဲ့ရလေသည်။

ထိုဓာတ်ပြားကို မန္တလေးမြို့မှ ဦးစံဝင်းထံသို့ ပေးပို့လိုက်ရာ ဦးစံဝင်းက ကောင်းစွာနားထောင်ပြီး “တော်ပါပေတယ်၊ စောမြအေးကြည်ရဲ့ အာကို အမှီလိုက်နိုင်ပါပေတယ်၊ ချီးမွမ်းလောက်ပါပေတယ်” စသည်ဖြင့် ချီးကျူးပြီး ဘာကြီးက ပေးထားသောကတိကို မမေ့ကြောင်းနှင့်စာတစောင် ပေးပို့လိုက်လေသည်။ သို့သော် ဘာကြီးဦးစံဝင်းနှင့်ပြန်လည်တွေ့ဆုံခြင်း မရှိတော့ဘဲ မကြာမီ စစ်ကြီးဖြစ်လာ၍ စစ်ပြေးရင်း ဦးစံဝင်းခမျာ အညာတွင် ကွယ်လွန်လေသည်။

ဒါရိုက်တာ ဦးချန်ထွန်းကလည်း သူ့ကတိအတိုင်း မီးခုနစ်လုံးပါသည့် ဖီးလစ်ရေဒီယိုကြီးတလုံးကို လက်ဆောင်အဖြစ် ပေးလေသည်။ မေတို့ညီအစ်မသည် ဝမ်းသာအားရနှင့်ထိုရေဒီယိုကြီးကို တက္ကသိုလ်အင်းလျားကျောင်းဆောင်သို့ လှူဒါန်းလိုက်လေသည်။ အင်းလျားကျောင်းဆောင်ညွှန်ခန်းသည် ရေဒီယိုကြီးနှင့်အလွန် ကျက်သရေရှိရှိ တင့်တယ်၍နေဘိတော့သည်။

(၁၁)
မိုးရာသီဘွဲ့

ဒေါ်စောမြအေးကြည်သည် မိုးဒေဝါသီချင်းကို စောစောအပိုင်းကပင် ရေးသည်ဟုဆိုပေသည်။ မိုးများသောဒေသဖြစ်သည့်အတိုင်း မိုးနှင့်သာ ရင်းနှီးနေရသဖြင့် မိုးအကြောင်းကို စာခပ်များများ ရေးခဲ့လေသည်။

၁။ မိုးဒေဝါပတ်ပျိုး

၂။ မိုးပဇ္ဇန်ပတ်ပျိုး

၃။ ဒေဝါမိုးအမျှန်ပတ်ပျိုး

မေသည် မိုးဒေဝါကို တက်ပြီးလျှင် “မိုးပဇ္ဇန်”ကိုလည်း ဆက်လက်တက်ယူ၍ သီဆိုဘူးလေသည်။ သို့သော် အသံလွှင့်ခြင်း၊ အသံသွင်းခြင်းကား မပြုရပေ။ သီချင်းရ၍ အခါအခွင့်သင့်သည့်အခါတွင် သီဆိုခြင်းလောက်သာ ရှိလေသည်။

ဒေါ်စောမြအေးကြည်သည် အသက်နှစ်ဆယ်ခန့်မှစ၍ ကဗျာနှင့်သီချင်းများကို စတင်ရေးသားလာခဲ့ရာ အတော်များများ ရှိလေသည်။ ပြည်အုန်းဘောင်ဘွဲ့ပတ်ပျိုးကြီးများ၊ လှေချင်းများ၊ အိုးစည်သံ၊ ခိုးပတ်သံ၊ ဗုံကြီးသံ၊ မိုးဘွဲ့၊ ဆောင်းဘွဲ့၊ နွေဘွဲ့၊ အလှဘွဲ့၊ အချစ်ဘွဲ့၊ မေတ္တာဘွဲ့ စသည်အားဖြင့် သီချင်းကဗျာပုဒ်ရေ ငါးဆယ်ကျော်ရှိလေသည်။

ထိုအထဲတွင် အထွေထွေ အကြောင်းအရာများကို ဖွဲ့ဆိုသည့်တေးထပ်ပုဒ်ရေ နှစ်ဆယ်မျှ တွေ့ရှိရလေသည်။ ယင်းသို့ ကဗျာရေးခြင်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ဒေါ်စောမြအေးကြည်ရေးသည့်သီချင်းများကို သီပေါစော်ဘွားက မန္တလေးမြို့ရှိ ဝက်မစွတ်ဝန်ထောက်မင်းထံ ပေးပို့၍ ဖတ်ရှုစေလေသည်။

“ဦးရီးတော်”

စောမြအေးကြည်သည် စာကြီးပေကြီးများကို သင်ကြားတတ်မြောက်သောမိန်းကလေးမဟုတ်ပါ။ သာမန်ရေးတတ်ဖတ်တတ်ရုံမျှသာ ရှိပါသည်။ ရှေးပညာရှိကြီးများ၏ စာပေများကို ကျက်မှတ်အတုခိုးပြီး ရေးခြင်းဖြစ်သဖြင့် မသင့်သည်များရှိလျှင် ဦးရီးတော်က ညွှန်ပြပြပြင်ပေးပါရန်၊

**ရိုသေစွာဖြင့်
တူတော်”**

သဘောရှိသော စာနှင့်အတူ ပေးပို့၍ အဆုံးအဖြတ် ခံယူလေသည်။ ရှေးဦးစွာ မိုးဒေဝါပတ်ပျိုးကို ရေးစဉ်ကပင် ဤသီချင်းကို လူတိုင်းကလည်း ကြိုက်၊ စော်ဘွားကလည်းကြိုက်၊ ပညာရှိများကလည်း ကြိုက်သဖြင့် မသင့်သည်များရှိက ပြင်ဆင်ရန်အတွက် ဝက်မစွတ်ဝန်ထောက်မင်းထံ ပို့ခဲ့လေသည်။ ဝန်ထောက်မင်းကလည်း မူလစာရေးသူ၏ ခံစားရချက်နှင့်အာဘော်ကို မိမိ

တိတိကျကျ သိရသည် မဟုတ်သဖြင့် ပြင်ဆင်ရန် မသင့်ကြောင်း စကားအသွားအလာအသုံးအနှုန်းများမှာ တစုံတရာ ဆိုဘွယ်မရှိကြောင်း အကြောင်းပြန်ကြားလေသည်။

နောက်ထပ်ရေးသော ကဗျာသီချင်းများကို ပေးပို့ရာတွင်လည်း မူလစကားလုံးများကို မပြင်ဘဲ။ ကာရန်အနေနှင့်လိုမည်ထင်သည့်နေရာများကိုသာ မှင်နီနှင့်တို့၍ ပြန်ပို့ပေးခဲ့လေသည်။

ဤတွင် မိုးဒေဝါသီချင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသဖြင့် မိုးဘွဲ့ကဗျာနှစ်ပုဒ်ကို ဖော်ပြလိုပါသည်။ ဤသီချင်းနှစ်ပုဒ်မှ စကားလုံးများသည် မိုးဒေဝါသီချင်းမှ စကားလုံး အချို့နှင့်များစွာ ဆက်နွယ်လျက်ရှိလေသည်။ သို့အတွက်ကြောင့် ဤကဗျာများသည် ဒေါ်စောမြအေးကြည်ရေးခြင်း ဟုတ်မှန်ကြောင်း အလေးပေးထောက်ခံသည့်အနေနှင့်ဖော်ပြပါမည်။

“ရွာသင့်မှရွာ”

တော်ပါဆို တိတ်စမ်းပါ။ စိတ်ပင်ပန်းလှပါတယ်။ ရိပ်ခန်းကြွကြာလယ်မှာ၊ ရွာလေတယ်
ရွှေမိုး။ ဒေဝါနတ်ဝတီစံငယ်၊ ကြိမ်ဖန်ဖန်မုန်းရန်ဖွဲ့ငြိုး။ ဝပ်လျှိုး၍ ပဏ္ဏာလှိုတယ်။ ရာဇဂုဏ်မောက်
ဖြိုး။ မကြည်သူပုညျိုးပေါ့၊ မိုးမာဃဒေဝါ။ စိမ့်စိမ့်တုန် မြဘွင်သဲမှာလ၊ ရပ်မစဲ တိုးလို့သာရွာ။ ဖော်
မဲ့တဲ့အုံးစက်ရာမှာ၊ နန်းလျက်သာခေ့နှမ်းလို့၊ ဘွေအဝှမ်း ပြာအညိုရောင်၊ မှိုင်းလို့သာမှောင်။ တိုင်း
ရှုပ်ရပ် အာကာဘောင်မှာ၊ စာနာရောင် ရွှေမိုးကလေး။ ။

“ဆိုးတဲ့ဒေဝါ”

ရွာတော့မည့်ဟန်ခင်း၍၊ မာန်သွင်းတဲ့ဒေဝါ၊ ထန်ပြင်းတဲ့ဘွေအာကာမှာ၊ ဖြေမသာနိုင်
ရေး။ ပဏ္ဍိန်နတ် မယ့်သခင်ရယ်၊ အရွဲပင်ပြုပါနှင့်လေး။ ကြေလုလု သဲဘွင်မှာ၊ ထဲမရွှင်နိုင်သေး။
ဆော်လေပြေပြန်သွေးလို့၊ အေးစိမ့်စိမ့်တုန်ကာ။ ရွှေညဉ့်လွှာ ခြုံကာထွေးသော်လဲ၊ လုံရှာသေး
ကျေးတတ်နိုင်ပါ။ ရွာလွန်းတဲ့ရာသီမှာ၊ နာရီပါရပ်မဆိုင်းပြီဘု၊ ရွာတိုင်းခု ရွာလို့ရွာ၊ ဆိုးတဲ့ဒေဝါ။
မိုးမာဃဆွေဝလာယ်၊ ချင့်စာနာပါအုံးဖျားလေး။ ။

ယင်းမိုးဘွဲ့ တေးထပ်ကလေးများကို ဒေါ်စောမြအေးကြည်ကိုယ်တိုင်က ခံစားရချက်နှင့် သရုပ်ပါအောင် ကျကျနနဆိုပြ၍ မေက တပိုဒ်ပြီးတပိုဒ် မတူတူအောင် လိုက်ဆို၍ သင်ယူခဲ့လေသည်။ မေ၏ အသံချိုချိုကလေးနှင့်သော် အလွန်နားထောင်၍ကောင်းလှသည်။ မေသည် ဘာသီချင်းကိုဘဲဆိုဆို ရသပေါ်အောင် ဆိုတတ်သည်။ ဒေါ်စောမြအေးကြည်သည် ဘုရင်အသုံးတော်ခံ အလွန်ကျော်ကြားသည့်မင်းသမီး ယင်းတော်မလေးထံမှ ဘောလယ်ဆိုနည်းကို အထူးသင်ယူရရှိခဲ့သည်။ ယင်းတော်မလေးနှင့်ဆင်ခိုးမလေးတို့မှာ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်ရေးသော ဘောလယ်များကို သီဆို၍ ဘုရင်မင်းမြတ်အား၎င်း၊ အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီးအား၎င်း ရွှေနားတော်ဆက်ခဲ့ရလေသည်။

ဘောလယ် အဆိုကောင်း ယင်းတော်မလေးထံမှ ရရှိခဲ့သည့်ဆိုနည်းဆိုဟန်များကို ယခု

မိုးဒေဝါပတ်ပျိုးတူင် မေအား သင်ပြပေးခဲ့သည်။ သို့ကြောင့်လည်း “မျက်မာန်တော် ညှိုးပါနှင့်၊ ခိုကိုးသူပါ” ဟူသော ဘောလယ်သံမှာ တနိုင်ငံလုံးကို အသဲစွဲသွားအောင် ကူးစက်ပြန့်နှံ့၍ သွားခြင်းဖြစ်တော့သည်။

မေ၏ အသံကလေးနှင့်လည်း အလွန်အဆင်ပြေလှတော့သည်။ မေသည် ယင်းဘောလယ်တူင်သာ မဟုတ်သေး၊ တေးထပ်အဆိုတူင်လည်း တမျိုးဆန်း၍ တစခန်းသစ်အောင် ဆိုနိုင်လေသည်။ မေဆိုလိုက်လျှင် မူလသီချင်းကလေးမှာ ပိုမိုအသက်ဝင် လှုပ်ရှားလာလေတော့သည်။

(၁၂)

လမင်းသော်တာ ပတ်ပျိုး

မေသည် အမြဲလိုလိုပင် “ဒေါ် ဒေါ်-ဒေါ် ဒေါ်” နှင့်ရင်းနှီးခင်မင်စွာ တပုဒ်ပုဒ်ခေါ် ရင်း ဒေါ် စောမြအေးကြည်ထံတွင် သင်ကြားနေခဲ့လေသည်။ ဒေါ် စောမြအေးကြည်ကလည်း လှပေ၊ ယဉ်ပေ ခန့်ပေဆိုသော ဆိုပေါက်များကို မေ့အား ပြသပေးသည်။ “နှင်းယွန်းခါတေမန်” ယိုးဒယားကို မေအလွန်ကြိုက်သည်။ ထိုသီချင်းကို အကောင်းဆုံးရလိုက်သူ ဆရာမောင်ထံတွင် အမှုန်းတင်၍ သင်ကြားရယူလိုက်ရသည်။ ဆရာမောင်၏ အယူအဆ၊ တီးလုံးတီးကွက်ကလေးများမှာ အလွန် လှပကောင်းမွန်လှသည်။

တနေ့သော် ဒေါ် စောမြအေးကြည် ရေးသားသည့်သီချင်းစာစုများကို ဖတ်ရှုရင်း “လမင်းသော်တာ” သီချင်းကို တွေ့ရလေသည်။ မိုးအကြောင်းကို နှစ်သက်စွာ သီဆိုအောင်မြင်ခဲ့ပြီး နောက် အများနှစ်သက်ကြသည့်လမင်းအကြောင်းကို သီဆိုချင်သည့်စိတ်သည် မေ့အား လှုံ့ဆော်နေသည်။

“ဒေါ် ဒေါ် ဒီလမင်းသော်တာ ပတ်ပျိုးကို ဘယ်တုန်းက ရေးခဲ့တာလဲဟင်”
ဒေါ် ဒေါ် သည် အတိတ်မှ အရိပ်များကို ပြန်လည်မြင်ယောင်လာရှာသည်။

“လမင်းသော်တာကို ဒေါ် ဒေါ် သီပေါဟော်နန်းမှာတုန်းက ရေးခဲ့တာကဲ့၊ မိုးဒေဝါ ရေးပြီးတဲ့နောက်မှပေါ့။ အဲဒီတုန်းက စောင်းတော်တီး စောမြကုန်းနဲ့ဒေါ် ဒေါ် နဲ့ အတူနေကြတာကဲ့၊ ညီအစ်မလိုဘဲ အင်မတန်ချစ်ကြတယ်။ စောမြကုန်းက ဒေါ် ဒေါ်ထက် တနှစ်ဘဲ ကြီးတယ်။ ဒေါ် ဒေါ်ကဘဲ သူ့ကို အစ်မလို့ခေါ်တယ်။

“တညတော့ကွယ်၊ လမင်းက သာလိုက်တာ ထိန်လို့၊ ဘာအနှောင့်အရှက်မှ မရှိဘူး၊ ပြုတင်းပေါက်က ဝင်တဲ့လရောင်ဟာ ဟော်နန်းအတွင်းမှာ တောက်လျှောက်လင်းနေဒါဘဲ။ အဲဒီတုန်းက မိုးနှောင်းအခါမို့ထင်ရဲ့။ ကောင်းကင်တခုလုံး ကြည်လင်ပြီး အေးမြနေတယ်။ အပြင်ဖက်မျှော်လိုက်ယင်လဲ ဟော်နန်းပတ်ဝန်းကျင်မှာ ပွင့်ဖူးနေကြတဲ့စံပယ်ပင်တွေက မွှေးကြိုင်နေတာဘဲ”

“ဒါနဲ့ ဆယ့်တနာရီသာသာလောက်ရှိပြီ၊ အိပ်ရာထဲသာ ရောက်နေတယ်။ မျက်စိကတော့ မအိပ်ကြသေးဘူး၊ စောမြကုန်းက၊

“ညီမရေ-”

“ဘာလဲ အစ်မ”

“အိပ်သေးဘူးလား”

“အိပ်လို့လဲ မရဘူး၊ မျက်စိကြောင်နေတယ်”

“အေး၊ ငါလဲ အိပ်လို့မရဘူးကွာ၊ ဘာလုပ်ရမှန်းမသိဘူး”

ဆိုပြီး ဒေါ် ဒေါ် တို့နှစ်ယောက် ထထိုင်ကြတယ်။ အပြင်ထွက်ပြီး လရောင်ကို ကြည့်ကြ

တယ်။ လေပြေညှင်းကလေးက ပက်သွင်းလာတာ ရင်ထဲကို အေးသွားတာဘဲ၊ မွှေးလိုက်တဲ့စံပယ် ပန်းတွေကလဲ အသက်ရှူလိုက်ရတာ လူကို လန်းဆန်းသွားတာဘဲ၊ ဒါနဲ့ ဒေါ်ဒေါ်ကဘဲ-

“အစ်မရေ၊ ကျမတော့ သီချင်း ဆိုချင်တယ်” လို့ပြောတော့၊ သူကလဲ “အေး-ကောင်း သားဘဲ၊ အစ်မလဲ စောင်းတီးမယ်” လို့ ပြောတယ်။

“တခါ ဒေါ်ဒေါ်ကဘဲ၊ “အစ်မရေ ဖြစ်ပါ့မလား၊ အချိန်မတော်ကြီးမှာ ဆိုရတီးရပါမို့ လားလို့ တော်ဘုရားက ဆူနေမှဖြင့်” လို့ ဒေါ်ဒေါ်က စိုးရိမ်နေတဲ့အနေနဲ့ပြောတော့၊

“သူကဘဲ၊ အို-ညီမရယ် တော်ဘုရားက သူလဲ သူနည်းနဲ့သူ တခြားမှာ ပျော်စရာရှာနေ သလို၊ ဒို့လဲ ဒို့နည်းနဲ့ဒို့ ပျော်ရွှင်တာဘဲ ကြောက်စရာမရှိပါဘူး” လို့ပြောပြီး ဒေါ်ဒေါ် တို့နှစ်ယောက် အရှေ့ဆောင်ကို ထွက်လာကြတယ်။

“စောမြကုန်းက စောင်း၊ ဒေါ်ဒေါ်က စည်းနဲ့အဆိုပေါ့လေ၊ ဘာဆိုသလဲဆိုတော့ စက် လဲမရွှင် ပတ်ပျိုးဘဲကွဲ၊ မြဝတီမင်းကြီး ရေးသွားတာလေ၊ ဒီသီချင်းက အလွမ်း အညှု အနွဲ့ အ ပျောင်းတွေနဲ့ဆိုတော့ အတော်ဆိုရခက်တယ်။ ဒီအထဲ တော်ဘုရားက ကြားယင် သူ့စောင်းတယ် လို့လဲ ထင်မှာ စိုးရသေး”

“ဒါနဲ့၊ ဒေါ်ဒေါ်တို့လဲ မအိပ်ချင်ကြတော့ဘူးပေါ့၊ ရံရွှေတော်တွေကို ရေနှမ်းကြမ်းကျို ခိုင်းပြီး ဒေါ်ဒေါ်တို့နှစ်ယောက် တီးကြဆိုကြတာဘဲ။ အဲဒီတုန်းက လမင်းကြီးကို ကြည့်ပြီး စက် လဲမရွှင်အလိုက် သီချင်းတပုဒ်ရေးမယ်လို့ စိတ်ကူးရတာနဲ့ “လမင်းသော်တာ” ကို ရေးခဲ့တာဘဲ။

“(လမင်းသော်တာ၊ ရှုလေရာကြည်ကြည်လင်းတယ်၊ တိမ်တွင်းမှာ သာလို့ထိန်)။ (နန်း ငွေလအိမ်၊ ရွှေတိမ်ညွန့်ဖူး၊ ကြယ်စုံပျံကွန်မြူး)။ (ဆော်ဖြူးငယ် ဘေ့အာကာက၊ ယုန်စန္ဒာ မြင် ပြန်ရတယ်၊ ဇောဖိ၍ကြွ)။ (အေးပါလှမယ် တကိုယ်တော်ထူး၊ တေးသံနှင့်ကျူး)။ (မြူးကွန် ရောင်ဖြာ၊ တိမ်ငွေအဇ္ဈာ၊ မြင်သူပန်းဘို့ရာ)။ (သာလိုက်တဲ့ပါ၊ ငွေဝန်းရယ် ယုန်စန္ဒာက၊ လင်း ရောင်ဖြာသန်း၊ နန်းနတ်ကယ်တဲ့ ကေခိုင်ကေခိုင်၊ တွေးကြံတတ်နိုင်၊ ဝလာပိုင်၊ ကြယ်စိုင် သွယ် ပြိုင်ထွန်းသည်မို့လေ၊ လွမ်းရန်ဆင့် သန်းခေါင်ဘေ့၊ ပြန်ဆော်လေက၊ သုတ်ကာသွင်း၊ ငွေနှင်း သုန်သုန်ဖြာ၊ ရွှေဘဝင်မှာ တုန်လို့သာအေး၊ မှေးရောင်ကွန်ဆောင်ဘုံတွင်း၊ တွေးမျှော်ရှုရင်း၊ သော် တာမင်းရယ်က ထိန်ဝင်းချက်သာ၊ ကြုံဘူးပေါင် ဒီခါလိုဖြင့်၊ ညှပ်ပဟိုရ်သုံးမှာလေး၊ အုံးစက်၍ မပျော်၊ မျှော်ပါယောင် လွမ်းဘွယ်နဲ့၊ နေနှယ်ကြော့ခေါင်ဆုံး၊ သဗ္ဗာဘေ့အုံး၊ ဘုန်းမို့ကေခိုင်၊ တွေးကြံတတ်နိုင်၊ ရောင်ဆိုင်ကွဲပြောင်ထွန်း၊ ငွေဝန်းရယ် ယုန်စန္ဒာက၊ ဘုံအာကာဝတီနန်းဆီကို၊ ရွှေဘွင်မှာ လေယဉ်ခ၊တယ်၊ လွမ်းလျက်နှင့်တ။ ။

“အဲဒီညမှာ တဝက်လောက် ရေးလိုက်ဆိုလိုက်နဲ့ လုပ်နေကြရင်း သုံးနာရီထိုးသွားတယ်၊ ဒါနဲ့ ဒေါ်ဒေါ်ကဘဲ”

“အစ်မရေ၊ အိပ်ကြအုံးစို့လား၊ နက်ဖြန်လဲ ညီမတို့တာဝန်ရှိသေးတယ် မဟုတ်လား၊ စောစောထရမယ်လေ” လို့ဆိုတော့မှ “အေး-ဟုတ်သားဘဲ” ဆိုပြီး ညီအစ်မနှစ်ယောက် အိပ်ရာ

ဝင်ကြတော့တယ်။

“နောက်ညကျတော့လဲ ဒီအတိုင်းဘဲ လသာနေတာဘဲ၊ ဒေါ်ဒေါ်တို့နှစ်ယောက်လဲ သီချင်းဆက်ရေးနေကြတာဘဲ၊ ဆယ့်တနာရီလောက်ကျတော့ တော်ဘုရား ရောက်လာပြီး၊

“ဟေ့-ဗိန်မ ဘာလုပ်နေကြတုန်း”

“သီချင်း ရေးနေကြတယ်ဘုရား”

“ငါ့စောင်းရေးကြမှာပေါ့လေကွယ်၊ ဟုတ်စ-ကဲ မင်းတို့သီချင်း လုပ်ကြစမ်းပါအုံး” ။
လို့ဆိုတော့ ဒေါ်ဒေါ်က ပြီးသလောက် ဆိုပြလိုက်တယ်၊ စော်ဘွားဟာ ပြုံးပြုံးနဲ့ နားထောင်နေတယ်။

“အေးပါလှ မယ့်တကိုယ်တော်ထူး၊ တေးသံနှင့်ကျူး”ဆိုတော့၊ “ဟ-မင့်ဟာက မယ့်တကိုယ်တော်ထူး ဆိုတော့ စောမြကုန်းကို ဘယ်သွားထားမလဲကွ၊ မယ့်နှစ်ကိုယ်တော်ထူး-လို့ပြင်မှပေါ့” လို့ ပြောပြီးရယ်ကြတယ်။ ဒါနဲ့ တော်ဘုရားလဲ ပြန်သွားပြီး ဒေါ်ဒေါ်တို့လဲ ဆက်ရေးဆက်တီးကြတာဘဲ။ နောက်ညကျတော့ ဆရာမောင် ဆရာနှစ်တို့ ခေါင်းဆောင်ပြီး အငြိမ့်တော်တီးအဖွဲ့နဲ့ တီးလုံးတိုက်ကြတယ်။ ည-မှာဘဲ အားလုံးရှေ့မှာ တော်ဘုရားကို တီးပြကြတယ်။ တော်ဘုရားက ဒေါ်ဒေါ်ကို မမကြည့်၊ ဗိန်မနဲ့ အမျိုးမျိုးခေါ်တတ်တယ်။

“အဲဒီအတွက် ရန်ကုန်မြို့က ဦးဂျင်မီဆီမှာ အထူးမှာကြားလုပ်ခိုင်းပြီး စိန်နဲ့မြနဲ့ခြယ်လှယ်ထားတဲ့ဘယက်တကုံးကို ဆုအဖြစ် ချီးမြှင့်ခံခဲ့ရတယ်”

မေသည် ဒေါ်ဒေါ်၏စကားကို စိတ်ဝင်စားစွာ နားထောင်လျက် ရှိလေသည်။ ဒေါ်ဒေါ်၏မျက်လုံးကလေးများသည်လည်း အရည်ရွှန်း၍နေသည်။ ဒေါ်ဒေါ်၏မနောစေတသိက်တို့သည် အတိတ်သို့ ဝင်စားလျက်ရှိလေသည်။

မည်သူမဆို အောင်မြင်ခဲ့စဉ်က အချိန်ကို ပြန်လည်၍ သတိရလိုက်မိလျှင် လူတကိုယ်လုံး လန်းဆန်း၍ သွားသည်ဟု ထင်ရသည်။ ငယ်ရွယ်နုပျို၍သွားသည်ဟု ထင်ရသည်။ ဒေါ်ဒေါ်မှာမူ တကယ်ပင် တခမ်းတနား နေခဲ့ရသူပါပေတကားဟု မေသည် စဉ်းစားမိသည်။ သို့နှင့်ပင် ဒေါ်ဒေါ်လက်ရာကို ထိန်းသိမ်းသည့်အနေနှင့် လမင်းသော်တာကို တက်ယူလိုက်သည်။ မေသည် ဒေါ်ဒေါ်အပေါ်၌ စေတနာအလွန်ကောင်းလှသည်။

“ဒေါ်ဒေါ်လက်ရာတွေကို မေကိုယ်တိုင် ဆိုပြီး ထိန်းသိမ်းထားမယ်ဒေါ်ဒေါ်၊ ဘာမှမစိုးရိမ်နဲ့ ဒေါ်ဒေါ်တို့ မရှိတဲ့နောက်ဆိုထင်တောင်မှ မေက ဒီသီချင်းတွေကို ဒေါ်ဒေါ် မှုဆိုပြီး တင်ပြမယ်” ဟု မကြာခဏ ပြောခဲ့ဘူးသည်။ မေ၏ပညာ၊ မေ၏ အသံ၊ မေ၏ ဟန်နှင့်လည်း အလွန်ကိုက်လှသည်။ သို့ကြောင့်လည်း ဒေါ်စောမြအေးကြည်က သီချင်းကြီးများမှ ကောင်းနိုးရာရာ ကောင်းပေ ညွှန်ပေဆိုသော ဆိုနည်းဆိုဟန်ကလေးများကို သင်ကြားပြသပေးလေသည်။

(၁၃)
စန္ဒကိန္နရီ

မိုးဒေဝါသီချင်းဓာတ်ပြား အလွန်ပြန့်နှံ့ကျော်ကြားပြီးနောက် မေ၏ အသံ လူတိုင်းနား ပေါက်ပြီးဖြစ်သဖြင့် အသံကို နှစ်သက်သဘောကျသည့်လူများ အတော်များများ ထွက်ပေါ်လာ လေသည်။ ထိုအထဲတွင် အေဝမ်းရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီမှ ဒါရိုက်တာ မောင်တင်ယုလည်း ပါဝင်လေသည်။ တနေ့တွင် မောင်တင်ယုက အိမ်သို့ပေါက်လာ၍ မေမှာ သီချင်းကြီးတွေကိုချည်း ဆိုနေသဖြင့် ကာလပေါ် သီချင်းကလေးများလည်း ဆိုသင့်ကြောင်း ပြောလာသည်။

မေကလည်း သီချင်းကြီးများမှာ ခန့်ညားလေးနက်လှ၊ ဣန္ဒြေရလှသဖြင့် သီဆိုဝံ့ကြောင်း၊ ကာလပေါ် များမှာမူ အချို့ကလက်သဖြင့် မဆိုဝံ့ကြောင်း ပြန်၍ပြောလေသည်။

မောင်တင်ယုကပင် ကာလပေါ်ဆိုသော်လည်း ဣန္ဒြေရ၊ ခန့်ခန့်ညားညားသီချင်းမျိုးဖြစ် စေရပါမည်။ ဆိုပေးပါဟု မေတ္တာရပ်ခံသဖြင့် သီချင်းကို ကြိုက်လျှင် ဆိုပေးမည်ဟု ဝန်ခံလိုက်လေ သည်။

ရက်အတော်ကြာလျှင် စာရေးဆရာ သဟာယဆရာတင်ကိုပါ ပင့်ခေါ်လာပြီး၊ စန္ဒကိန္နရီ သီချင်းကို ပြလေသည်။ ဤသီချင်းကို ဆရာတင်က မေအသံနှင့်ကိုက်အောင် အထူးတလည်တီ ထွင်ကြိုးစားပြီး ရေးသားရကြောင်း ရှင်းလင်းပြောပြသည်။

ဤသီချင်းတွင် သီချင်းကြီးဆန်ဆန်၊ အက္ခေအထောက် အရစ်အဝဲ၊ အဆွဲအငင်က လေးများမှာ နားဝင်ချိုလှသည်။ အကြောင်းအရာကလည်း မြစ်စွာဘုရားဟောသည့်စန္ဒကိန္နရီ ဇာတ်တော်ကို ရေးထားခြင်းဖြစ်၍ အလွန်လေးနက်လှသည်။ ကိန္နရာဖိုနှင့်ကိန္နရီမတို့ အတူတကွ ကစားမြူးတူးနေကြစဉ် ဗာရာဏသီပြည်၊ ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီးက ကိန္နရာဖိုကို လေးနှင့်ပစ်ခွင်းပြီး ကိန္နရီမကို သွေးဆောင်သည်။ ကိန္နရီမသည် နတ်တို့အား တိုင်ကြားသောအမှုကိုပြုရာ သိကြား မင်း ဆင်းလာ၍ ကယ်မသောကြောင့် ကိန္နရာဖို အသက်ပြန်ရှင်ကာ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် ဆက်လက် နေထိုင်သွားကြကြောင်း ဖွဲ့ဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုကိန္နရီမှာ အမရာ၊ ကိန္နရီ၊ မဒ္ဒိ၊ သမ္ဘူလ တော်လေးဝဝင်သည့် ကိန္နရီဖြစ်သည်။ အမျိုး သမီးတို့၏ စိတ်ထားမှန်မြတ်ပုံ၊ သစ္စာရှိပုံတို့ကို နမူနာတင်ထားရသည့်ဘုရားဟော ဇာတ်ထုပ်ဖြစ် သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဤသီချင်းကို ကြားလိုက်ရသည်နှင့် သဘောကျကာ ဆိုပေးပါမည်ဟု မေက ဝန်ခံလိုက်လေသည်။ သို့နှင့် အေဝမ်းအဖွဲ့သားများနှင့်ဓာတ်ပြားအတွက် သီချင်းတိုက်ပြီးလျှင် ဓာတ်ပြားသွင်းပေးရလေသည်။ ထိုစဉ်က—

စန္ဒရား အေဝမ်းခင်မောင်
တရော ပြည်လှဖေ
ဂီတာ ဦးဗစောကြည်

တို့ ခေါင်းဆောင်ပါဝင်၍ တီးပေးကြလေသည်။

စန္ဒကိန္နရီသီချင်းသည်လည်း တတိုင်းပြည်လုံး ဟိုးဟိုးကျော်သွားလေသည်။ မေ၏ အသံ ကလေးနှင့်အလွန် ကိုက်ညီသည်။ ကရုဏာရသပေါ် လွင်သည်ဟု အများက နှစ်သက်သဘောကျ ကြလေသည်။

ဂန္ဓမာစန္ဒာတောင်၊ စုံမြိုင်တန်း... မှာ၊ ဖူးပွင့်ကြတဲ့ပန်းမာလာ သင်း... ရနံ့ကပြာ၊
ငှက်ပေါင်းရယ်သာရကာ၊ သံစာစာနဲ့ မြူးတူးပျော်ကြ... ရှာ။

မြောင်ဖီလာ၊ သီဒါစေ့သွန်း၊ ရေတံခွန်ပြာ၊ မြအသွေးရယ် ကြည်လင်စွာ၊ ခေကာရစ်လည်
မြစ်နဒီစန္ဒပေါ၊ သဲငွေ့သောင်ယံဦးမှာ၊ စန္ဒာစန္ဒီတို့မှာ၊ ပန်းပေါင်းထွေထွေ၊ ပြာရွှေခိုဝါ၊ ဆင်မြန်းကာ
ဘဲ ကခုန်မြူးရှာ၊ နန်းမုနန်းရာဆန်းလှတာ၊ ရွှေလည်တံ့... လို့၊ ချစ်ပွဲခံကာ ပျော်ကြတာ။ ။

လှမ်းမယ်... ပ၊ မြန်းစို့ ကိန္နရီ ကိန္နရာ တူမကွာ၊ (တဲ့ကာ နွဲကာ ဝဲကာ ပျံကြ)၊^၂ (ပန်း
စုံစွာ ဂနိုင်တွင်းကြိုင်းသင်းလို့ပါ)၊^၂ ဖိုမသံ ခေါ်ထူးလို့သာ၊ ငွေ့သောင်ယံ၊ ရွှေတောင်ပံ၊ မခွဲရစ်
အောင် တွဲရှက်ပျော်တာ။

ထိုစဉ်အခါ၊ ဗာရာသနင်း၊ မင်းမြဟွဒတ် ဘုရင်ရာဇာ၊ ဖော်မပါ တကိုယ်တည်းသာ၊ လေး
တော်ထမ်းကာမြိုင်လမ်းဟေမဝါ၊ ရောက်လို့လာတာ၊ ကိန္နရီကိန္နရာနှစ်ဖော်ကြင်ယာ၊ ပျော်ရွှင်နေ
တာ၊ မြင်လိုက်တော့ခါ၊ မင်းဘုရင်အတင်းပင်၊ မြိုင်နန်းသူကိန္နရီဒေဝီခင်ရဲ့ အပေါ်၊ မေတ္တာတော်
မျှဘို့ ကြံတာ၊ သူ့လင်သက်ဝေချစ်သူဆွေကို၊ ဇီဝိန်ကြေအောင်၊ စိန်စက်မြားနဲ့ တအားဘဲပစ်ကာ၊
သနားမညွှာ၊ မင်းမြဟွဒတ်ရာဇာ။

အော်... ငွေ့မှုန်ကြ... သဲသောင်ယံမှာ၊ လောင်းမြတ်ကိန္နရာ၊ အို... မြားနဲ့ခွင်းပါလို့၊
ချစ်မယားမှာ သောကပြာ၊ (စီးကျမျက်ရေတွေတွေ၊ လင်ရွှေတုံး ဂမုန်းမယ့်သက်လျာ)၊^၂ အို...
ဆုံးပါပေါ့တခါ၊ အသဲအူပူအောင်ဖန်လို့လာ၊ ပွေ့ယူရင်ခွင်ထဲမှာ၊ ငိုမစ်ရွှိုက်ငင်သည်းထန်စွာ။ ။

ဒီအခါတွင်၊ မြဟွဒတ်ဘုရင်မင်း၊ မျက်နှာချိုသွင်းကာ၊ ချစ်စကားပြောလို့ အနားကိုက်ပစ်
ကာ၊ ပျိုကိန္နရီမောင်ဘုရားကို သနား... မေတ္တာတော်မျှပါ၊ မိပုရားမျှောက်ကာ၊ လက်ျာထားမှာ၊
(ရက်စက်စွာ ပြောသော်လဲ၊ ချစ်လင်ကလဲ့၊ ဖွဲဆန်ကဲ့ထင်တာ)၊^၂ ငြင်း... အတင်းမချစ်နိုင်ပါ၊
သေပေမဲ့လဲ မခွဲခါဘူး၊ မယ့်ချစ်ဦးသာ၊ သစ္စာဆို တိုင်တည်ထား၊ သိကြားမကာ၊ အသက်ရှင်လာ၊
ပျော်မြူးစွာ၊ ကိန္နရီကိန္နရာမောင်မယ် ချစ်ကြောင်း နှစ်ပေါင်းထောင်ပင်ကြာ။ ။

စန္ဒကိန္နရီဇာတ်ကြောင်းကို လူတိုင်းပင် သိကြပေသည်။ မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် ယ
သော်ဓရာဒေဝီနှင့်သားတော်ရာဟုလာတို့အား စွန့်ပစ်ကာ ခြောက်နှစ်တိုင်တိုင် ဒုက္ခဂရုစရိယကျင့်
တော်မူပြီးနောက် ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်လေသော် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်တွင် ဝါဆို၍ သီတင်းသုံးနေ
တော်မူသည်။ ခမည်းတော်သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးက အမတ်ကိုးယောက်တို့အား ကိုးခေါက်စေလွှတ်
ပင့်လျှောက်စေရာ အမတ်အားလုံး ရဟန်းဖြစ်ကုန်ကြသည်။ နောက်ဆုံး ကာဠုဒါယီအမတ်ကြီး
သည်လည်း ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်သည်။ ပြီးမှ မြတ်စွာဘုရားအား ဂါထာခြောက်ဆယ်တို့ဖြင့်

လျှောက်ထား၍ ကပိလဝတ်ပြည်သို့ ကြွတော်မူရန် လျှောက်ထားသည်။ ဤအခါတွင် မြတ်စွာဘုရားကြွတော်မူသည်။ ရောက်လျှင် အံ့ဩဘွယ်သောတန်ခိုးပြာဋိဟာကို ပြတော်မူ၍ ဗုဒ္ဓဝင်ဒေသနာကို ဟောကြားခြင်း၊ ပေါက္ခရာဝဿမိုးကြီးရွာ၍ ဝေဿန္တရာဇာတ်တော်ကို ဟောကြားခြင်းအမှုကို ပြုတော်မူလေသည်။

နောက်နေ့တွင် ကျေးဇူးအထူးရှိပေသော ယသော်ဓရာ၏ အဆောင်နန်းသို့ ကြွမြန်းတော်မူလေသည်။ ယသော်ဓရာသည် မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးတွေ့ရလျှင် ခြေတော်စုံကို ဦးတိုက်၍ ငိုကြွေးရှာသည်။ ခမည်းတော်သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးကလည်း ယသော်ဓရာ၏ ဖြစ်အင်ကို လျှောက်တင်သည်။

“သားတော် တောထွက်တော်မူသည့်နေ့မှစ၍ သမီးတော်ယသော်ဓရာသည် သားတော်ကလေး ရာဟုလာကိုသာ ကြည့်ရှု၍ အလွမ်းဖြေနေရပါသည်။ သားတော်က သလွန်ညောင်စောင်းကို ပယ်၍ အိပ်စက်သည် ကြားလျှင် သမီးတော် ယသော်ဓရာသည် သလွန်ညောင်စောင်းမှ ဆင်း၍ အိပ်ပါသည်။ သားတော်က အမွှေးနံ့သာတွေကို ပယ်သည်ဟုကြားလျှင် သမီးတော်သည် အမွှေးနံ့သာဟူသမျှကို ပယ်ပါသည်။ သားတော်က အဝတ်ကောင်း အစားကောင်းများကို ပယ်၍ လျှော်တေကိုသာ ဝတ်သည်ဟု ကြားလျှင် သမီးတော်သည် ပိုးဖဲကတ္တီပါ ခါသာတို့ကို ပယ်၍ လျှော်တေကိုသာ ဝတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယောဂီရသေ့မကလေးပင် ဖြစ်၍ဖြစ်၍ နေပါပြီဘုရား။

မြတ်စွာဘုရားက ယသော်ဓရာကား လေးသင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာတသိန်းထက်ကစ၍ ပါရမီကို ဖြည့်စွက်ခဲ့သည့်ကျေးဇူးရှိပေသည်ဟု စကားခံ၍ ယသော်ဓရာသည် ယခုမှသာလျှင် ခမည်းတော်၏ အဆုံးအမ၌ တည်၍ မိမိကိုယ်ကို စောင့်ထိန်းသည်မဟုတ်၊ ရှေးတိရစ္ဆာန်စစ် ကိန္နရီဖြစ်တုန်းအခါကလည်း မိမိကိုယ်ကို စောင့်ထိန်းခဲ့ဘူးပြီဟု အတိတ်ကို ဆောင်၍ စန္ဒကိန္နရီဇာတ်တော်ကို ဟောကြားလေသည်။

ဤတွင် တိရစ္ဆာန်ဖြစ်လျက် မိမိ၏ ကြင်ဘက်သက်ထား၊ လင်သားအပေါ်၌ သစ္စာစောင့်ထိန်းပုံကား ဤဇာတ်လမ်း၏ အဓိကအချက်ပင် ဖြစ်သည်။ ဤဇာတ်လမ်းကို လူတိုင်းသိသော်လည်း သဟာယဆရာတင်က အရေးကောင်းခြင်း၊ မေက အဆိုကောင်းခြင်းကြောင့် အသက်ဝင်လှတော့သည်။ ဤသီချင်းအတွက် အခကြေးငွေ မယူသဖြင့် ကုမ္မဏီက ရွှေဒင်္ဂါးလေးပြားကို မေတ္တာလက်ဆောင်အဖြစ် ပေးခဲ့သည်။

ဤတွင် ရှေးဦးနှစ်ပိုဒ်၌ ကိန္နရီလေးနှစ်ကောင် ပျော်ရွှင်မြူးထူးကြပုံကို ခပ်ရွှင်ရွှင်လေး သရုပ်ပါအောင် သီဆိုနိုင်သည်။ သိင်္ဂီရရသကို ပေါ်လွင်စေသည်။ တတိယပိုဒ်တွင် ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီးလေးထမ်း၍လာပုံ၊ မြားနှင့်ပစ်ပုံကို သရုပ်သကန် ဟန်ပါပေါ်လွင်လာအောင် သီဆိုနိုင်သည်။ ဤ၌ စိတ်အားထက်သန်ခြင်း၊ အမျက်ထွက်ခြင်းစသော ရုဒ္ဓရသကို ပေါ်လွင်စေလေသည်။

စတုတ္ထအပိုဒ်၊ ‘ငွေမှုန်ကြ၊ သဲသောင်ယံမှာ’-အစချီသည့်နေရာတွင် ချစ်လင်အတွက် ပူဆွေးရသော ကိန္နရီမလေး၏ သောကမီး တောက်လောင်နေပုံကို ကရုဏာရသပေါ်လွင်အောင်

ကျူးရင့်သီဆိုနိုင်သည်။

နောက်ဆုံးအပိုဒ်တွင် မတရားမှုကို ငြင်းပယ်ကာ သစ္စာပြုခြင်းသစ္စာတရား၏ အကျိုး ဖြစ်ခြင်း စသည်ဖြင့် တရားဓမ္မနှင့်ယှဉ်သော “သန္တရသ”ကို ဖြစ်ပေါ်စေပြီးလျှင် ချစ်သူနှစ်ဦးအ တူတကွ ပြန်လည်ရွှင်မြူး ချစ်ကြည်နှူးကြလေသတည်း-ဟု သိင်္ဂီရရသနှင့်ပင် အဆုံးသတ်ထား ပေသည်။ ဤရသများ ပေါ်လွင်အောင် သီဆိုသူက ဖော်ထုတ်ကျူးရင့်နိုင်ခဲ့သည်။

စန္ဒကိန္နရီသီချင်းသည်လည်း အဝမ်းဓာတ်ပြားကုမ္မဏီမှ ထုတ်လုပ်သည်ဆိုလျှင်ပင် လူ ကြိုက်များ၍ သွားလေတော့သည်။ မေသည် ကောလိပ်ကျောင်းတွင် ဘီအေစီနီယာနှစ်အထိ တက် ရောက်သင်ကြားနေဆဲတွင် မိုးဒေဝါနှင့်စန္ဒကိန္နရီသီချင်းနှစ်ပုဒ်သာလျှင် ဓာတ်ပြားသွင်းခဲ့လေ သည်။ နှစ်ပုဒ်စလုံးပင် လူကြိုက်များ၍ ကောင်းလှလေသည်။

(၁၄)
ဂျပန်ခေတ်

၁၉၄၁-ခု၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ဂျပန်များ ရန်ကုန်မြို့ကို စတင်ဗုံးကြဲတိုက်ခိုက်၍ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်ပွားလာသောအခါတွင် မေတို့အိမ်သားစုမှာ အဖိုးအဖွားများပါ တစုတလုံးတည်း မြန်အောင်သို့ ပြောင်းရွှေ့ကြလေသည်။ အိမ်ရှိ စန္ဒရားကြီးတလုံးနှင့်ပရိဘောဂများကိုမူ မီးရထား ဖြင့် တန်ဆာလုပ်၍ မြန်အောင်ဟု လိပ်စာတပ်သော်လည်း မြို့ဟောင်းဟု မှားဖတ်ပြီး မန္တလေး ဖက်သို့ ပို့လိုက်သဖြင့် အားလုံးဆုံးရလေတော့သည်။

များမကြာမီ ဂျပန်တပ်များ ချီတက်လာသည်။ ဗိုလ်ရန်နိုင်ခေါင်းဆောင်၍ ဟင်္သာတမှ ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေများ ပါသော ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်ကြီးသည် မြန်အောင်အိမ်ရှေ့ရှိ ဘော လုံးကွင်းကြီးနှင့်အစိုးရကျောင်းကြီး၌ စခန်းချလာသည်။ တညအိပ် တည်းခိုပြီးနောက် ပြည်ဖက် သို့ ချီတက်သွားရာ နောက်တနေ့တွင် တိုက်ပွဲဖြစ်နေသည်ဆိုသော သတင်းနှင့်အတူ ဗုံးသံအ မြောက်သံများကို ကြားရလေသည်။ ရွှေတောင်တိုက်ပွဲမှ အသံပလံများ ဖြစ်လေသည်။ ထိုနောက် တွင်ကား ဒဏ်ရာရသော ရဲဘော်သူနာများ တပွဲဖွဲ့ရောက်လာလေသည်။

မေသည် ဦးလေးဖြစ်သူ မြန်အောင်ဆေးရုံအုပ်ကြီး ဒေါက်တာဦးဘသွင်ထံသို့ သွား၍ သူနာပြုဆရာမလုပ်ပါရစေဟု မိဖထံ ခွင့်ပန်သည်။ မိဖကလည်း ခွင့်ပြုသည်နှင့်သွားရောက်ပြုစု လေသည်။ ထိုစဉ်က ဆရာဝန်ကြီးဒေါက်တာစိန်ဘန်းလည်း ကူညီကုသပေးသည်။ ထိုတိုက်ပွဲတွင် မေကူညီပြုစုရသော ဒဏ်ရာရသူ(၃၅)ဦးအနက် တဦးသာ ဖိတ်စဉ်၍ အားလုံးချမ်းသာကြသည်။ မေ၏စေတနာ မေ၏စိတ်ထားဖြူစင်၍လည်း မေကို အားလုံးက ချစ်ခင်ကြသည်။

မေသည် ထိုကိစ္စပြီးသွားသည့်နောက်တွင် အိမ်၌ ကျောင်းဖွင့်ကာ လူငယ်များကို စေတ နှာဝန်ထမ်းဆရာမအဖြစ်ဖြင့် စာပေသင်ကြားပေးလေသည်။

ထိုနောက် မေတို့ အဖေသည် မီးရထားဖက်တွင် အလုပ်ပြန်ဝင်၍ ရန်ကုန်သို့ပြောင်းရွှေ့ လာခဲ့ကြလေသည်။ ထိုအခါက ဦးလေးတော်သူ မီးရထားမင်းကြီးဦးတင်၏ အိမ်တွင် ခေတ္တနေ ခဲ့ကြသည်။ ထိုစဉ်က မေမှာ တိုက်ဖျိုက်ရောဂါ စွဲကပ်ခဲ့သည်။ ဆေးဝါးကလည်း ရှားသဖြင့် ဆရာ ဝန်ကြီးဒေါက်တာရန်ရှင်းက ရရာဆေးဝါးဖြင့် ကုသပေးခဲ့သည်။

အနည်းငယ် နေကောင်းခါစတွင် ရန်ကုန်မြို့၌ ဗုံးသံတခြိမ့်ခြိမ့်ဖြစ်နေသဖြင့် လေယာဉ် ပျံလာတိုင်း မေကို အစ်မများက မနိုင့်တနိုင်နှင့်အတင်းသယ် အတင်းဆွဲချပြီး အေးကျင်းထဲဆင်း ရသည်။ အေးအေးဆေးဆေး သက်သောင့်သက်သာ နေရမည့်အခါတွင် လူလည်း မသက်သာ စိတ်လည်း မသက်သာနှင့် အခေါက်ခေါက် အခါခါ ရွှေ့ရပြောင်းရသဖြင့် ရောဂါမှာ အမြစ်မပြတ် ဘဲ စွဲကပ်၍နေခဲ့လေသည်။ ထိုရောဂါကြွင်းသည် သူ၏ အသက်ကို ဖြိုခွင်းသွားသော နှလုံးရောဂါ ၏ အုတ်မြစ်ကြီးပင် ဖြစ်ပေတော့သည်။ အသက်ကလည်း ငယ်သေးသမို့ နေမကောင်းလျှင် ခဏ

သာနေ၍ နေကောင်းလျှင် ဂျပန်ကျောင်းတက်၊ ကောလိပ်ကျောင်းစာမေးပွဲဖြေနှင့်ဆရာဖြစ်ဂျပန် စကားသင်တန်းလည်း အောင်ခဲ့သည်။ ဝိဇ္ဇာတန်းလည်း အောင်ခဲ့သည်။

ခဲအိုကြီးဖြစ်သူ ဗိုလ်ခင်မောင်လေး(ဒေါ်သိန်းနု၏ ခင်ပွန်း)မှာ ဗမာ့တပ်မတော်ထောက်ပံ့ရေးတပ်ရင်းမှူးအဖြစ်ဖြင့်၎င်း၊ ခဲအိုငယ်ဖြစ်သူ ဦးထွန်းခင်(ဒေါ်သန်းမြင့်၏ ခင်ပွန်း)မှာ စိုက်ပျိုးရေးဝန်ထောက်အဖြစ်ဖြင့်၎င်း၊ ရန်ကုန်တွင် နေရပြန်သောအခါတွင် ဦးစီစာရလမ်း ခြံနိပါတ် (၂၁၀)ရှိ ယခင် မစ္စစ်နဲလ်ဆင်ကျောင်းဟောင်းနေရာတွင် ညီအစ်မတစု စည်းစည်းလုံးလုံး နေကြပြန်လေသည်။

ဖခင်ဖြစ်သူက စန္ဒရားတလုံးရှာပေးသဖြင့် “မလှရွှေတူရိယာအဖွဲ့” ဟု အမည်မှည့်၍ ဒေါ်သန်းမြင့်က စန္ဒရား၊ ဦးထွန်းခင်က တရောနှင့်အသံလွှင့်ရုံမှ နှစ်ပတ်လျှင် တကြိမ်ကျ သီချင်းကြီးများကို မှန်မှန်လွှင့်ပေးခဲ့လေသည်။

တနေ့တွင် မေသည် ‘ပပဝယ်လေဝင်း’ သီချင်းကို သီဆိုအသံလွှင့်ပြီးနောက် အခန်းထဲမှ ထွက်လာစဉ် တယ်လီဖုံးလာနေသည်ဟု ဆိုသဖြင့် မေက သွားရောက်နားထောင်လေသည်။

“မေလား၊ ကိုကြီးနု စကားပြောနေတယ်လေ၊ မေတို့ အသံလွှင့်သွားတဲ့သီချင်းကောင်းလွန်းလို့ ချီးကျူးတာဘဲကွဲ့၊ ကိုယ့်မျက်စိထဲမှာ တောထဲတောင်ထဲ ကိန္နရီလေးတွေ ပျံဝဲနေသလို နတ်သမီးလေးတွေကို မြင်ရသလို ထင်ယောင်မြင်ယောင် ဖြစ်လာတယ်။ အိမ်ကို လာလယ်ပါအုံးကွယ်၊ ကိုကြီးနု ကား လွှတ်လိုက်မယ်နော်”

ကိုကြီးနုသည် ထိုစဉ်က နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဖြစ်လေသည်။ မေ၏ အဆိုကို သဘောကျသဖြင့် မကြာခဏဆိုသလို အိမ်ကို ဖိတ်ခေါ်လေတော့သည်။ အသံလွှင့်မည်ဆိုလျှင် ဘယ်နေ့ဘယ်အချိန် ဘာသီချင်းလွှင့်မည်ကို ကြိုတင်ပြောထားရသည်။ လွှင့်ပြီးသည်နှင့်မည်သည့်သီချင်းက မည်သို့ကောင်းကြောင်း ခံစားမှု မည်သို့ရှိကြောင်းကို ချက်ချင်း တယ်လီဖုံးနှင့်ပြောပြလေ့ရှိလေသည်။

ထိုခေတ်က အဓိပတိကြီးနှင့်ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့သည် ဂျပန်ပြည်သို့ သွားကြ၍ ဂျပန်ဘုရင်မင်းမြတ်က နေတံဆိပ် အလံတော်ကြီးကို ချီးမြှင့်ခြင်းခံခဲ့ရပြီး မြန်မာပြည်သို့ ပြန်လာရာ အဓိပတိကြီးနှင့်ဂျပန်ပြန်ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ကို ဂုဏ်ပြုဧည့်ခံပွဲ ကျင်းပလေသည်။ ထိုကျင်းပရာကန်တော်ကြီးဘုတ်ကလပ်သို့ မေတို့အဖွဲ့ သွားရောက်၍ “ဇမ္ဗူကျွန်းလုံး သီချင်းခန့်ကြီး” နှင့် “ကျွန်းကျွန်းပိုင်သကြီး သီချင်း” များကို သီဆိုဧည့်ခံရလေသည်။။

ထိုကဲ့သို့ပင် ဂျပန်ခေတ် ရန်ကုန်တွင် မိတ်ဆွေများဖြစ်ကြသော တက္ကသိုလ်မျိုးချစ်၊ ဒေဝမ်းခင်မောင်၊ ဂျော့(ဂျီ)ဘသန်းတို့နှင့်အတူ အသံလွှင့်ဌာန၊ မင်းပွဲစိုးပွဲများစသည်တို့တွင် မေမှာ တဝဲလယ်လယ်ဖြစ်နေလေသည်။ အိမ်တွင်လည်း အမြဲလိုပင် ဆုံစည်းမိကြ၍ ဂီတတေးသံဖြင့် တရံမဆိတ်ခဲ့ချေ။

သို့နှင့် ဖက်ဆစ်ဂျပန်၊ ဂျပန်တော်လှန်ရေးကာလသို့ ရောက်လာပြန်သဖြင့် မေတို့မိသား

စုမှာ မြန်အောင်သို့ ပြောင်းရွှေ့လာခဲ့ကြပြန်သည်။

တော်လှန်ရေးပြီးဆုံးသည့်နောက် အင်္ဂလိပ်ပြန်အဝင်တွင် မေတို့အဖေသည် ဗိုလ်တထောင်ကုန်ရုံဝန်ထောက်အဖြစ် ပြန်လည်အမှုထမ်းရသည်။ ထို့ကြောင့် ဗိုလ်တထောင်ကုန်ရုံအပေါ်ထပ်တွင် နေကြသည်။ ထိုအခါ မေမှာ မြန်အောင်ဦးတင်၏ ဇနီး ဒေါ်ဒေါ်စိန်နှင့်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတခုတွင် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေသည်။ သို့တစေ ဒေါ်စောမြအေးကြည်၊ ခင်ပွန်းဦးတင်တို့နှင့်အမြဲမပြတ် သင်ကာကြားကာ တီးကာ ဆိုတတ်နေတတ်သည်။

စစ်အပြီး ဗမာ့မျိုးချစ်တပ်မတော်ကို ဖျက်သိမ်းပြီး ဗမာ့တပ်မတော်သစ်ကို ဖွဲ့စည်းစဉ်က အကိုကြီးဖြစ်သူ ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး၏ ရဲဘော်များဖြစ်ခဲ့ကြသော ဗိုလ်မှူးနေဝင်း၊ ဗိုလ်အောင်ကြီး၊ ဗိုလ်မောင်မောင်၊ ဗိုလ်အောင်ရွှေ၊ ဗိုလ်ကြည်ဝင်း၊ ဗိုလ်ချစ်ခိုင်၊ ဗိုလ်အေးမောင်တို့မှာ ဗိုလ်တထောင်အိမ်တွင် အတူနေ အတူထိုင်ဖြစ်ခဲ့ကြသဖြင့် မေ၏ ဆိုသံတီးသံကို အမြဲတစေလို ကြားနေခဲ့ရလေသည်။ ကြားရဖန်များ၍လည်း “အမငယ်(မေ)သီချင်းဆိုတာ ဟိုတုန်းကလို နားထောင်လို့ မပျင်းတော့ဘူး၊ ကျွန်တော်တို့လဲ နားထောင်တတ်လာပြီ၊ သိသလိုရှိလာပြီ” ဟုပြောကာ ညီအစ်မတစု တီးမှုတ်သီဆိုသည့်နေရာသို့ လာရောက်၍ စိတ်ဝင်တစား နားထောင်တတ်ကြသည်။ မေတို့ညီအစ်မများအား ရင်းနှီးသူများက အစ်မကြီး၊ အစ်မလတ်၊ အစ်မငယ်ဟု ခေါ်လေ့ရှိသည်။

ထိုသို့နေစဉ် မေအား မန္တလေးဥပစာကောလိပ်တွင် အင်္ဂလိပ်စာနည်းပြဆရာမအဖြစ် ခန့်ထားလေသည်။ ထို့ကြောင့် မေသည် မန္တလေးသွား၍ ဆရာမ လုပ်ရပြန်သည်။ ကျောင်းပိတ်၍ ရန်ကုန်သို့ပြန်ရောက်နေချိန်တွင် ဘီတီဘရားသားကိုအုံကြီးတီးဝိုင်းနှင့်တွေ့၍ ပါဝင်ကူညီရပြန်လေသည်။

မေအား ဆရာကြီးများက ကာလပေါ် သီချင်းကို မဆိုစေချင်၊ သီချင်းကြီး၏ မှင်မောင်းအာလျှာတို့ ပေါ့ပျက်သွားမည်ကို စိုးရိမ်သည်။ သို့သော် ကိုအုံကြီးတို့မှာ နှောင်းခေတ်ကာလပေါ် သီချင်းဟောင်းများကို ပြန်လည်ဆန်းသစ်စေခြင်း၊ ကာလပေါ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း မြန်မာပီသခြင်းတို့ကြောင့် မြန်မာ့အသံနှင့်အချို့သီချင်းများကို သီဆိုခွင့်ပြုပါဟု ခွင့်တောင်း၍ “တူရိယာလုံမေ”၊ “သဝဏ်လွှာ” “မင်္ဂလာဆုတောင်း” စသည့် သီချင်းများကို ကူညီသီဆိုပေးခဲ့လေသည်။

မေတို့၏ ဖခင်ကြီးမှာ အလုပ်မှ အငြိမ်းစားယူလိုက်ပြီး မြန်မာပြည်တွင် စစ်ဘေးစစ်ဒဏ်ကြောင့် ဗလင်းတန် ပျက်စီးယိုယွင်းလျက်ရှိရာ အရေးအကြီးဆုံး ထားပြီး ဆောင်ရွက်ရမည့် မင်္ဂလာတရားတော်ကို လူတိုင်းနားလည်သဘောပေါက်အောင် ဝိုင်အမ်ဘီအေအသင်းကြီးမှတဆင့် ဟောပြောခြင်း၊ လှုံ့ဆော်ခြင်း၊ ဖြန့်ဝေခြင်းများကို ပြုလုပ်လေသည်။ “မင်္ဂလာမိုး၊ ရွာသွန်းဖြိုး၊ ကောင်းကျိုးဝေဖြာ၊ မြန်မာပြေ” ဆိုသောဆောင်ပုဒ်နှင့် မင်္ဂလာစာမေးပွဲများကို ဝိုင်အမ်ဘီအေအသင်းကြီးမှ ကြီးမှူး၍ မြန်မာပြည်အရပ်ရပ်တွင် ကျင်းပသည်အထိ ပြန့်ပွား၍သွားလေသည်။ ထိုကြောင့်ပင် “မင်္ဂလာဦးဘသန်း” ဟု ဓမ္မမိတ်ဆွေများက မှည့်ခေါ်ဂုဏ်ပြုခြင်းခံရလေသည်။

ဦးဘသန်းနှင့်ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့်တို့ ရေးစပ်သီကုံးကြသည့်“လူမိုက်ဆိုလျှင်၊ ရှောင်သွေ
လွှဲလို့၊ မမှီဝဲနဲ့၊ ကင်းအောင်နေ”ဟူသော မင်္ဂလာသံဂီတကဗျာများမှာ ကလျာဏယုဝတီအသင်း
ချုပ်မှ တွဲဘက်အတွင်းရေးမှူး မေ သီဆိုပေးမှုကြောင့် ရန်ကုန်နှင့်နယ်များတွင်ပါ ဂယက်ရိုက်
၍ လှုပ်ရှားသွားလေသည်။

(၁၅)

ဇာတ်ဆရာ မေ

မေမှာ သီချင်းအဆိုတွင်သာ ဝါသနာပါသည် မဟုတ်၊ အကအခုန်ဖက်တွင်ပါ ဝါသနာပါလှသည်။ အစ်မများမှာ ကောလိပ်ကျောင်းသူများဖြစ်နေချိန်၊ သူက ကောလိပ်ကျောင်းသူမဖြစ်သေးသော်လည်း ကောလိပ်ကျောင်းကပွဲများရှိလျှင် သူက တခန်းပါရမြဲဖြစ်လေသည်။

မန္တလေးအမျိုးသားကျောင်းကပွဲတွင် နှစ်ပါးသွားခန်းကို ကပြရာ၊ မင်းသမီးကြီးဒေါ်မြညွန့်ကသင်ပြ၍ မေက မင်းသားအခန်းက နိုင်နင်းစွာ ကပြနိုင်ခဲ့လေသည်။ ထို့နောက်တွင်ကား နှစ်စဉ်ကျင်းပသော ကျောင်းကပွဲ၊ ကျောင်းကထိန်ပွဲစသည်တို့တွင် မေ ပါရစမြဲဖြစ်လေသည်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် ဝိဇ္ဇာတန်း၊ ဒုတိယနှစ်သင်ကြားနေဆဲအခါက ကျောင်းပွဲအတွက် စန္ဒကိန္နရီဇာတ်ကို မေက ခေါင်းဆောင်၍ တိုက်နေသည်။ မကြာမီ စစ်ဖြစ်လာသဖြင့် မကရဘဲ မြန်အောင်သို့ ပြောင်းရွှေ့သွားရသည်။ မြန်အောင်တွင် ဂျပန်ခေတ်အဦးနှစ်၊ အစိုးရအထက်တန်းကျောင်းမှ ကျောင်းသူကလေးများ ဆရာမကလေးများနှင့်ဇာတ်တိုက်ကာ အဆိုပါစန္ဒကိန္နရီသရုပ်ဖော်ဇာတ်ကို ကပြရာ လူထုက အလွန်သဘောကျကြလေသည်။

စန္ဒကိန္နရီသီချင်းကို ဆိုပြ၍ တပိုဒ်စီ၊ တပိုဒ်စီတွင် ပါဝင်သော ဇာတ်ကောင်များကို ထွက်၍ သရုပ်ဖော်စေရသည်။ စန္ဒကိန္နရီသီချင်းသည် ဇာတ်ညွှန်းကလေးတခုသဖွယ် ဇာတ်ကွက်ဆင်ရာတွင် အလွန်အဆင်ပြေလှပေသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း လူများက သဘောကျကြသည်။

မေသည် ယင်းသည့်ဇာတ်ဆရာအလုပ်မျိုးကို ဝါသနာပါသည်။ စစ်ပြီး၍ မန္တလေးဥပစာ ကောလိပ်တွင် နည်းပြဆရာဖြစ်စဉ်ကလည်း ဆရာမကြီးဒေါ်အုန်းနှင့်အတူ ကျောင်းသူကလေးများအား ယိမ်းအဖွဲ့ ပြုလုပ်ပေးခြင်း၊ သရုပ်ဖော်အကများ ဖန်တီးပေးခြင်းစသည့်အကအခုန်ကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့လေသည်။

(၁၆)

အိမ်ထောင်သည်ဘဝ

မေနှင့်အိမ်ထောင်ဖက်မည့်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ မုံရွာမြို့မှ ဦးမောင်မောင်၊ ဒေါ်ပိုးတို့၏သား ဦးဇော်ဝင်းဖြစ်ပေသည်။ မေနှင့်လည်း ကျောင်းနေဖက်ဖြစ်လေသည်။ ဦးမြင့်သိန်း(တရားဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း)အား ထိုစဉ်က တရုပ်ပြည်ဆိုင်ရာသံအမတ်အဖြစ်ဖြင့် ခန့်အပ်စေလွှတ်ရာ ဦးဇော်ဝင်းမှာ သံအဖွဲ့ဝင်အရာရှိတဦးအဖြစ် လိုက်ပါရလေသည်။ ထိုစဉ်က ချန်ကေရှိုက်တရုပ်အစိုးရ၏ သံအမတ်ဖြစ်ပေသည်။ တရုပ်ပြည်တွင် မော်စီတုံးအစိုးရတက်လာသောအခါ ဦးမြင့်သိန်းသာ ပြန်လာ၍ ဦးဇော်ဝင်းကျန်ခဲ့သည်။ နောက်အတန်ကြာမှ ပြန်လာလျှင် ဦးဇော်ဝင်းအား အစိုးရက သိရိယံချီဘွဲ့ပေးသည်။

ဦးဇော်ဝင်းနှင့်မေတို့အား ၁၉၅၁-ခုနှစ်၊ ဧပြီလ(၂၃)ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့တော်ခန်းမကြီး၌ အဘိုးဖြစ်သူ ဟင်္သာတဦးမြနှင့်ဒေါ်ဒေါ်ပုတို့က ထိမ်းမြားလက်ထပ်ပေးခဲ့သည်။

များမကြာမီ အင်္ဂလန်ပြည် လန်ဒန်မြို့ မြန်မာသံရုံးတွင် ဦးဇော်ဝင်းအား ဒုတိယအတွင်းဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ရာ မေမှာ ခင်ပွန်းနှင့်အတူ လိုက်ပါသွားရသည်။ လန်ဒန်မြို့ ကင်စတန်အန်သိမ်း (Kingston on - Thames) ဆေးရုံတွင် သားဦးကလေးဇော်ဏီကို မွေးဖွားခဲ့သည်။

တဖန် အိန္ဒိယပြည် ကလကတ္တားမြို့တွင် မြန်မာကောင်စစ်ဝန်ချုပ်အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ခန့်ထားပြန်ရာ ကလကတ္တားတွင် လေးနှစ်ကြာမျှ အမှုထမ်းခဲ့သည်။

လန်ဒန်မှအပြန်တွင် ၁၉၅၅-ခုနှစ်က ရန်ကုန်သို့ ခေတ္တရောက်ရှိခိုက် ဒေါ်စောမြအေးကြည်ထံသို့ သွား၍ သီချင်းများတက်ခြင်း သီဆိုခြင်းပြုကြသေးသည်။ လမင်းသော်တာပတ်ပျိုးကို မြန်မာ့အသံမှ ကြိုးခွေဖြင့် အသံသွင်းယူထားလိုက်သည်။

မေ၏ အာသီသမှာ မိဖများအတွက် ရည်စူး၍ ရရှိသောသီချင်းများကို ဓာတ်ပြားသွင်းလိုသည်။ ထို့ကြောင့် အစ်မဖြစ်သူ ဒေါ်သန်းမြင့်အား ‘ကလကတ္တားလိုက်ခဲ့ပါ၊ အိန္ဒိယမှာ ဓာတ်ပြားသွင်းကြမယ်’ဟု မှာကြားသွားသည်။ အခါအခွင့်သင့်သဖြင့် ဒေါ်သန်းမြင့်ကလည်း အဆင်ပြေသောနေ့တနေ့တွင် လိုက်မည်ဟု စိတ်ကူးထားသည်။ သို့သော် မေ့တွင် တိုက်ဖျက်ဖြစ်ပြီးကတည်းက စက်စင်အောင် မပျောက်ဘဲ အမြစ်တွယ်လာသည့်နှလုံးရောဂါသည် သူ့အားလေဖြတ်သည်အထိ ဖြစ်လာခဲ့လေသည်။ ဆရာကောင်းသမားကောင်းများနှင့်ကုသ၍ တဖြည်းဖြည်း သက်သာရာ ရခဲ့သည်။

(၁၇)

ကျွန်တော်တွေ့သော မေ

ကျွန်တော်သည် မေအား မိုးဒေဝါ မလှရွှေအနေနှင့်အင်းလျားကျွန်း ပညာရေးစခန်း တွင် သီချင်းဆိုသည်ကို ကြားဘူးမြင်ဘူးရုံသာ ရှိပါ၏။ မသိကျွမ်းခဲ့။

၁၉၅၆-ခုနှစ်က အိန္ဒိယပြည်၊ ဗုဒ္ဓဇယန္တီပဲ့သို့ ကျွန်တော်၏ ဇနီးနှင့်အတူ သွားခဲ့ရာ ဗုဒ္ဓ ဘာသာဇရပ်(ဒရမ်ဆာလာ)တွင် ဦးဇော်ဝင်းနှင့်ဒေါ်လှရွှေကို တွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ဦးဇော်ဝင်းကမူ ကား ကျွန်တော်ကို မသိချေ။ ဒေါ်လှရွှေကမူ လူကို မသိသော်လည်း ကလောင်နာမည်ကို သိ၍ ကျွန်တော်၏ ဆောင်းပါးကဗျာများကို ဖတ်ဘူးကြောင်း ပြောပြသည်။

တနေ့တွင် ကလကတ္တားမြို့တွင်းဝယ် ကျင်းပသော အခမ်းအနားတခုသို့ တက်ရောက် ရန် ဦးဇော်ဝင်းက ကျွန်တော်တို့အား တည်းခိုရာမဟာဗောဓိအသင်းတိုက်သို့ လာရောက်ခေါ် သည်။ “ဒေါ်လှရွှေ မပါဘူးလား” ဟု လမ်းတွင် မေးရာ နေမကောင်းကြောင်း၊ နှလုံးရောဂါရှိ ကြောင်း ပြောပြသည်။

သို့နှင့် အခမ်းအနားပြီးသောအခါတွင် ကျွန်တော်တို့အား အိမ်သို့ ခေါ်သွားသည်။ ဦး ဇော်ဝင်းသည် ကျွန်တော်တို့အား နေရာပေးခဲ့၍ ဒေါ်လှရွှေရှိရာ ခပ်လှမ်းလှမ်းသို့သွားကာ ‘မေ နေကောင်းရဲ့လား၊ ဘယ်လိုနေသလဲ၊ ခေါင်းထဲက မူးသလား၊ ဝမ်းထဲက ဘယ်လိုနေသလဲ’ စသည် ဖြင့် ယုယုယယသွား၍ မေးမြန်းနေရာ ဒေါ်လှရွှေက အားနာဟန်ဖြင့် ‘အို-မေ နေကောင်းပါတယ် ဘာမှမဖြစ်တော့ဘူး၊ ဟိုမှာ သွားစရာရှိတာ သွားပါ’ ဟု လက်ကာပြု၍ ဦးဇော်ဝင်းအား နှင်လွှတ် သည်။

ဦးဇော်ဝင်းသည် ကလကတ္တားတွင် လေးနှစ်မျှ ကြာသောအခါ ယိုးဒယားပြည် ဘန် ကောက်မြို့ မြန်မာသံရုံးတွင် ပဌမအတွင်းဝန်အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ရလေသည်။ မေမှာ နိုင်ငံရပ်ခြား တွင် နေရသော်လည်း မြန်မာဂီတနှင့်မကင်းကွာခဲ့ချေ။ မြန်မာပြည်မှ ယူသွားသော အသံသွင်း ကြိုးခွေများ ဓာတ်များကို နားထောင်ခြင်း ကျက်မှတ်ခြင်းကို အမြဲလို ပြုလုပ်နေတတ်၏။ ရေဒီယို တလုံးကို အဖော်ပြုကာ သီချင်းကြီးများကို နားထောင်ခြင်း၊ မဟာဂီတစာအုပ်ကြီးကိုကိုင်၍ လိုက်လံသီဆိုခြင်းပြုသည်။ ယနေ့နာမည်ကြီးနေသော မာမာအေး၊ ထားစသူတို့၏ သီချင်းများ ကို သူ၏ နှုတ်တွင် ရနေသည်။ သံရုံးညွှန်ခံပွဲများ ပြုလုပ်သောအခါတွင်လည်း သူ့တွင် အသံသွင်း ယူပါရှိသော အိုးစည်၊ ဒိုးပတ်၊ ဗုံကြီး၊ စည်တော်စသည့်မြန်မာတေးကဗျာသီချင်းများဖြင့် သီဆို ကခုန်၍ ညွှန်ခံခြင်းအမှုကို မေက ခေါင်းဆောင်၍ ပြုလုပ်လေ့ရှိသည်။ သံရုံးကလည်း လွတ်လပ် ရေးနေ၊ ကဆုန်လပြည့်နေ့၊ တန်ဆောင်တိုင်နေ့စသည်ဖြင့် မြန်မာဆန်ဆန် မြန်မာမှုများကို ဖော် ထုတ်လေ့ရှိရာ မေ၏ ဝါသနာ မေ၏ ကျွမ်းကျင်မှုနှင့်ကိုက်ညီလှပေသည်။

၁၉၅၇-ခုနှစ်က အစ်မလတ်ဖြစ်သူ ဒေါ်သန်းမြင့်သည် ဘန်ကောက်မြို့သို့ အလည်အ

ပတ်ရောက်သွားရာ မောင်ဖြစ်သူ ဦးဇော်ဝင်းက “မေ အသံလဲ စမ်းရအောင် အစ်မလတ်နဲ့တွဲပြီး ဆိုကြတီးကြ” ဖို့ တိုက်တွန်းသဖြင့် ညီအစ်မနှစ်ယောက် ပျော်ပျော်ပါးပါး လွတ်လွတ်လပ်လပ်တီးကြဆိုကြသည်။ ထိုစဉ်က သူကြိုက်သည့်သီချင်းများဖြစ်သော “စိန်ခြယ်ဦးလင်းယိုးဒယား၊ ညှင်းညှင်းတလိုင်သံ၊ သာဆန်းရဂုံဘေ့ပတ်ပျိုး၊ ပပဝင်းဝင်းပတ်ပျိုး၊ နှင်းယွန်းခါဟေမန်ယိုးဒယား၊ သာတင့်ဆုံးယိုးဒယား” တို့ကို စမ်းသပ်၍ အသံသွင်းကြိုးခွေများဖြင့် အသံသွင်းထားခဲ့ကြသည်။ မေကပင်-

“မေဆိုနိုင်သေးသားဘဲ၊ သိပ်မဆိုးသေးပါဘူးနော်၊ ဒီတခါ ရန်ကုန်ပြန်ပြောင်းလာယင် အမာနဲ့အတူ ကိုယ်ကြိုက်တဲ့သီချင်းတွေ အားလုံးပြန်ဆိုကြမယ်၊ အသံသွင်းကြမယ်၊ ကိုယ့်အသံလဲ တဖြည်းဖြည်း ရလာမှာဘဲ” ဟု အားခဲပြီး ပြောရှာသည်။

(၁၈)

ပြည်တော်ပြန်ခရီး

နိုင်ငံခြားတွင် အနေကြာပြီဖြစ်သဖြင့် အိုမင်းလျက်ရှိသော မိဖများကို ပြုစုလုပ်ကျွေးရန် မြန်မာပြည် ဌာနီဟောင်းသို့ ပြန်ကြအုံးစို့ရဲ့-ဟု ခင်ပွန်းဖြစ်သူအား ခွင့်တောင်းပြီး ဘန်ကောက်မှ ၁၉၆၁-ခု၊ ဧပြီလ(၂၁)ရက်နေ့က ပြန်လာခဲ့ကြသည်။ ဦးဇော်ဝင်းအားလည်း ဘန်ကောက်မြို့မှ ရန်ကုန်နိုင်ငံခြားရေးရုံးသို့ ပြောင်းရွှေ့ကာ ဌာနကြီးမှူးအဖြစ်ဖြင့် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။

မေတ္တိနှစ်ဦးမှာ မြန်မာပြည်နှင့်ဝေးနေရသဖြင့် များလှစေတီ မြန်မာပြည်ကလေးကို လွမ်းဆွေးနေခဲ့ရာ ယခုရောက်လာသောအခါတွင် အားပါးတရ ဝမ်းပန်းတသာဖြင့် အထက်အောက် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဘုရားပုထိုးများကို လှည့်လည်ဖူးမြော်ကြသည်။ သာယာသော ကယားတို့ဌာနီနှင့် ရှမ်းတို့ပြည်သို့ ရောက်ခဲ့ကြသည်။ နယ်မှ မိတ်ဆွေဟောင်းများနှင့်တွေ့ရသောအခါ၌လည်း အတိတ်မှ အရိပ်များကို စမြို့ပြန်ကာ ပျော်ရွှင်ကြသည်။ လန်းဆန်းကြသည်။

(၁၉)

နောက်ဆုံး ဂီတသံ

ဇွန်လ(၉)ရက်နေ့က မန္တလေးပန်ကျာကျောင်းအုပ်ကြီးဦးစိန်ညွန့်နှင့်ဒေါ်ကြူကြူတို့ ရန်ကုန်သို့ ခေတ္တရောက်ရှိနေခိုက်၊ ရှေးခေတ်ဟောင်း အောက်မေ့ဘွယ်ရာအဖြစ်ဖြင့် ဂီတပိုင်း တခုဖွဲ့ကြသည်။

ဒေါ်စောမြအေးကြည်၊ ဦးတင်၊ ဒေါ်အောင်ကြည်၊ မန္တလေးစောင်းဆရာမကြီး ဒေါ်မေ၊ ရန်ကုန်စောင်းဆရာမကြီးဒေါ်မြသွင်တို့နှင့်တူ၍ မေမှ သီချင်းဆိုရသည်။ မေ၏ရောဂါမှာ တငွေ ငွေနှင့် နှစ်ရှည်ခွဲပေပြီတကား။ ယခုမူ ခြေဖမိုးကလေးများပင် အနည်းငယ် မို့၍နေပေပြီ။ ဤ ရောဂါ၏ခံစားရချက်ကိုကား ကောင်းစွာ သိပါ၏။ မသိ၍ မဟုတ်။ သို့သော် ပြင်းပြလှသော ဂီတ ဝါသနာက သူ၏ရောဂါကို မေ့လျော့အောင် ဖန်တီးထားလေသည်။ သီချင်းသံကြားရလျှင်(ဝါ) သီချင်းဆိုနေရလျှင် သူ၏ရောဂါသည် သက်သာသည်ဟုပင် သူကတော့ ယူဆသည်။

“ဘာသီချင်း ဆိုကြမလဲ” ဟု ပြောသောအခါ မေကပင် “ဒေါ် ဒေါ်၊ ဟေဝန်စုံမြိုင်သီချင်း ကိုဆိုပါ။ မေ နားထောင်ချင်လို့” ဟု ပြောသဖြင့် ဒေါ်စောမြအေးကြည်က ဒေါ်မြသွင်၏ စောင်း နှင့်သီဆိုပြသည်။ မေကလည်း လိုက်၍ဆိုနေသည်။

ဟေဝန်စုံမြိုင်ကား ကိန္နရာချောင်းခြား သီချင်းဟု ရှေးဆရာများက မှည့်ခေါ်ခဲ့ကြသည်။ ထိုကိန္နရာကား ဘလ္လာတိယဇာတ်မှ ကိန္နရာဖြစ်ပေသည်။ စန္ဒကိန္နရီဇာတ်မှ မဟုတ်ချေ။ တောတွင် ကိန္နရီကိန္နရာတို့ ပျော်ရွှင်ကစားမြူးထူးနေကြစဉ် လေကြီး မိုးကြီးကျ၍ တကောင်နှင့်တကောင် ကွဲကွာသွားကြသည်။ တကောင်နှင့်တကောင် ချောင်းငယ်ကလေး ခြားနေသဖြင့် ဖြတ်၍မကူးနိုင်၊ အသံကိုသာကြားနေရသည်။ လျှပ်ပြင်သောအခါတွင်မှ တကောင်ကို တကောင်က မြင်ကြရသည်။ ယင်းသို့ တညလုံးလုံးကွဲကွာကြပြီး နောက်နေ့ မိုးစုံပြီး ရေကျခါမှ တကောင်နှင့်တကောင် တွေ့ ကြရသည်။ ဖက်၍ငိုကြသည်။ နောင်တွင်လည်း မိုးသံကြားတိုင်း သူတို့ဖက်၍ ငိုကြသည်။ နှစ် ပေါင်းခုနစ်ရာတိုင် ဤကဲ့သို့ ငိုကြသည်။

တနေ့တွင် ဗာရာဏသီပြည့်ရှင်၊ ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီးသည် တောကစားထွက်လာရာ လည် ချင်းယှက်တူလျက် ငိုပွဲဆင်နေသော ကိန္နရီကိန္နရာတို့အား မြင်၍ အံ့ဩသဖြင့် အနီးသို့ချဉ်းကပ် ကာ အကြောင်းအရာကို မေးလျှင် ကိန္နရီကိန္နရာတို့က ၎င်းတို့၏ အဖြစ်ကို ပြန်ပြောသည်။ ဤတွင် မှ မင်းကြီးလည်း အသိတရား ရကာ နေပြည်တော်သို့ ပြန်သွားလေသည်။

ဤကိန္နရာကို မြန်မာစာပေဆရာတို့ အတော်များများ ဖွဲ့ကြသည်။

“ကိန္နရာမောင်မယ်၊ သနားဖွယ်တို့ ချောင်းငယ်ခြားကာ၊ ကွဲကြရှာသော်၊ လေပါမိုးသက်၊ လျှပ်ကြိုးစုံပြန်ခါမှ၊ မယ့်မျက်နှာကို မောင်သာမြင်ရ၊ တနေ့မျှတွင်၊ ခဏတဆစ်၊ ကွဲကြသည့်အ ဖြစ်ကို၊ အနှစ်ခုနှစ်ရာ၊ သို့စဉ်ကြာအောင်၊ ငိုကာငိုကာ ညိုပြာမိုင်းမောင်၊ အင်တိုင်းချောင်ဝယ်၊

မယ်မောင်ပိုက်ဖက်၊ လည်ချင်းယှက်၍၊ စုံမက်လေးတွဲ၊ ကြင်ပဲ့ဖွဲ့သည်၊ ငှက်ကဲ့ပမာ”။

ဟု စလေဆရာကြီးဦးပုညက ယွန်းသထုံ ပေး မေတ္တာစာတွင် ရေးသားခဲ့သည်။ ဂီတဆရာတို့က လည်း ဟေဝန်စုံမြိုင် “မယ်သေချင်လိုက်ပါဘိ၊ ဖြေနိုင်ပေါင်” ဟူသောပတ်ပျိုးများကို ကိန္နရာ ချောင်းခြားပတ်ပျိုးဟု မှည့်ခေါ်၍ ရေးသားထားရစ်ခဲ့ပေသည်။

“ . . . (ခိုးသန်းရီပြာ၊ ဆင်မိလ္လာနှင့်သာ၊ မြလွှာတိမ်ရိပ်ညို။) (အိုအိုဆီလေ၊ ထေ့ထေ့ တခန်း၊ ပန်းစေပူ၊ စိန်ဂူစွန်း။) ”

ကိန္နရာကိန္နရီကလေးများ ကစားကြစဉ် မိုးသက်လေမုန်တိုင်းကျရောက်တော့မည်လက္ခဏာများ ပေါ်၍လာခဲ့လေသည်။ မေသည် သီချင်းကိုသာ စူးစူးစိုက်စိုက် သီဆိုမြဲ လိုက်၍ သီဆို လျက်ရှိလေသည်။ သူ့အတွက် တခုသော မိုးသက်လေမုန်တိုင်းကြီး လာတော့မည်ဟု ကြိုတင်မသိ ရှာပေ။

“ [သာညွန်းငှက်မောင်နှံ၊ ပျံစရာ၊ ပျံချင်ပြီ၊ (မုန်ရီမုန်ပြာ) လျှပ်ခိုးတိမ်တောင်၊ လွမ်းလေအောင်] (တောင်ဝက်ဘာ၊ စီးသံသာထေ့၊ ညှိုးလေအောင်၊ ပြာရီမှောင်၊ တောင်လုံးမောင်း) ”

လာချေပြီ၊ ဝက်ဘာတောင်တဝှမ်းကို လေနီကြမ်းကြီးဆင်၍ မိုးပြင်းအားလုံး မှိုင်း၍ မုန်တိုင်းဆင်ခဲ့ပြီ။ ကိန္နရီကိန္နရာလေးတို့ ရွှေရင်လဲ့၍ ကဲ့ရရှာလေပြီ။

“ (ရုစုံပေါင်း၊ ထုံနဲ့လောင်းသလေလေ) (သောင်ခန်း၊ သောင်းခန်း၊ ဒီပါဘေ့လယ်၊ ကျန်းပတ်လို့ နိုင်ငံမြေဝယ်) (ရှာတယ် ရှာတယ်မောင်နှံ၊ ရှေးဆုံကြပူးစာရွှေကံ) (နတ်ဟန်ချစ်သူ၊ ကိန္နရာ၊ ချောင်းညိုမြ ရေယာဉ်သီတာ၊ ကဲ့ပြန်ရ ရှေးဝဋ်ဖန်လာ . . .) ”

ကဲ့ရချေပြီ။

ရှေးဝဋ်ကြမ္မာက ဖန်လာသဖြင့် ငြင်း၍ မရတော့ပြီ။ မေသည် ဤသီချင်းကို ယခုမှ ဆိုချင်စိတ်ပေါက်လာသည်မှာ ကြိုတင်၍ နိမိတ်ပြသတိပေးနေဟန် တူပေသည်။ ထိုနောက် ဇွန်လ (၁၅)ရက်နေ့ညတွင် မေသည် ဒေါ်စောမြအေးကြည်တို့ထံသွား၍ တွေ့ဆုံသေးသည်။ သီချင်းကလေးများကို ပြန်၍ နွေးသေးသည်။ ဤမျှ၍မျှ ဂီတကို ချစ်မြတ်နိုးလှပါပေသည်။

ဇွန်လ(၁၆)ရက်နေ့တွင်ကား မေအား လေဖြတ်သည်ဟူသော သတင်းဆိုးကြီးသည် မေတို့မိသားစုတစ်ရပ်လုံးကို လှိုင်းခတ်၍ သွားလေသည်။ လေမုန်တိုင်းကြီး လာခဲ့ချေပြီတကား။

မေအား ဆွေမျိုးအားလုံးက ဝိုင်းဝန်းပြုစုရင်း ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီးသို့ တင်ပို့ကုသကြသည်။ ထိပ်တန်းဆရာဝန်ကြီးများက ကြပ်မ၍ ကုသကြသည်။ လိုလေသေးမရှိအောင် ဂရုစိုက်ကြသည်။ သို့လင့်ကစား

“ဘဝဩဃာ၊ စကြာရဟတ်၊ သုံးပါးဝဋ်တွင်၊ လူနတ်မြဟွာ၊ သတ္တဝါကာ၊ ကြမ္မာအလျောက်၊ အခါရောက်ကာ၊ မြေအောက်ပုန်းလျှိုး၊ ခုန်အားကိုးလည်း၊ လွတ်မျိုးမထင်၊ ရေတွင်စုပ်စုပ်၊ နတ်စာငုပ်လည်း၊ လွတ်ရုပ်မမြင်၊ ကောင်းကင်ပျံလတ်၊ စက်နယ်ပတ်လည်း၊ မလွတ်နှင့်နှင့်၊ သေမင်းငင်၍၊ အရှင်စတေ၊ မနေရရာ၊ မေ့တာဖြင့်၊ ခန္ဓာပြုလဲ၊ ယွင်းဖောက်ကဲ့သည်၊ ကြည့်မဲမ

ရှောင်စသာတည်း။ ။”

ဟူ၍ အင်းဝခေတ် အကျော်ဆရာတော် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရသည် ဘူရိဒတ်လင်္ကာကြီးတွင် ရေးသား ခဲ့သည့်အတိုင်း အချိန်အခါတိုင်ရောက်လာပြီဖြစ်သဖြင့် သူ၏ကျေးဇူးရှင်မိဘများ၊ သူချစ်သော အစ်မများ၊ သူ့ကို အလွန်ကြင်နာယုယသော ခင်ပွန်းသည်နှင့်သူမေ့လျော်ရာ ဂီတလောကကြီး တခုလုံးအား စွန့်ခွာသွားခဲ့ချေပြီတကား။ အသက်အားဖြင့် (၄၁)နှစ်မျှသာရှိသေးသည်။ ၁၉၆၁ -ခု၊ ဇွန်လ(၂၄)ရက်နေ့သည် ဂီတလောကကြီးတခုလုံးအတွက် ဆုံးရှုံးချက်ကြီးတခု၊ ဝမ်းနည်း ကြည်ကွဲဖွယ်တခုပင် ဖြစ်ပေတော့သည်။

ဒေါ်စောမြအေးကြည်စသော ဂီတမိခင်ကြီးများ၏ အမွေကို အရှည်သဖြင့် တည်တံ့ အောင် ထိန်းသိမ်းပါမည်ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်လည်း ရှိသည်။ စေတနာလည်း ထားသည်။ ထိန်း သိမ်းနိုင်သော အရည်အချင်းနှင့်လည်း ပြည့်စုံသည်။ သို့သော် ပညာပေမည့်သူတွေက လူအိုဘဝ နှင့်ပင် ရှိသေးသည်။ ပညာယူမည့်သူ လူငယ်က အလျင်နိဂုံးချုပ်သွားရလေပြီ။

အမှတ် ၁၂ တာမေ့လမ်း(ဦးဖိုးစိန်လမ်း)ရှိ မေတို့ အိမ်သို့ရောက်ဘူးသူတိုင်း ဂရုပြု၍ ကြည့်ရှုကြရသည့်စောင်းလျားပင်ကြီးကား သင်္ခါရမဓ္မကို ပြသလျက် နေခဲ့သည်။ သို့သော် အမှတ် မထင်ခဲ့။

အရိပ်အာဝါသကောင်းသဖြင့် အပန်းဖြေရာ ဖြစ်ပါစေတော့ဟု မေတို့ဖခင်က ပင်ခြေ ပတ်လည်တွင် ကွပ်ပျစ်ကြီးခင်းပေးထားသည်။ ထိုတွင် အပန်းဖြေနားနေရင်း ဆယ့်နှစ်ရာသီ အ သီးမစဲ ကြွေကျနေသော စောင်းလျားသီးများကို ကောက်ယူစားကြရာ အလွန်ချိုမြိန်လှသည်။

မိုးရွာသောအခါဖြစ်စေ၊ လေပြင်းကျသောအခါဖြစ်စေ၊ မှည့်၍ဝါထိန်နေသော အသီး များ၊ မမှည့်တမှည့်အသီးများ၊ စိမ်းဖန်ဖန်အသီးများ၊ မျက်ပွင့်မပြေတပြေ အသီးများသည် မြင် ၍ မလှအောင် ကြွေကျနေသည်။ “နှမြောစရာကောင်းလိုက်တာ”ဟု လူတိုင်းက စုတ်သပ်ကြ သည်။

ဤအပင်ကြီးအောက်တွင် သည်ညီအစ်မတွေ စုဝေးခဲ့ကြသည်။ ပျော်ရွှင်ခဲ့ကြသည်။ ထွေရာလေးပါး၊ စကားလက်ဆုံပြောခဲ့ကြသည်။ စောင်းလျားသီးများကို ကောက်၍ အချင်းချင်း ဝေငှစားသောက်ခဲ့ကြသည်။ အပန်းဖြေခဲ့ကြသည်။

ယခုမူ ထိုအပင်ကြီးက ပြသနေသော တရားအတိုင်း ကြီးငယ်မဟု၊ သေမင်းနိုင်ငံသို့လိုက် ပါရချေပြီ။ ဘဝမှန်တိုင်းကြောင့် ကိန္နရီကိန္နရာလေးနှစ်ကောင် ကဲ့ကွာခဲ့ရချေပြီ။

မေ့ကို ပို့ဆောင်သင်္ဂြိုဟ်သောနေ့တွင် မိုးဒေဝါက ရီပြာအုံ့မိုင်းမိုးသက်တွေ ဆိုင်း၍နေ ခဲ့သည်။ သူ့အချစ်ဆုံး မိုးဒေဝါက သူ့အား ဂုဏ်ပြုနှုတ်ဆက်လာခြင်း ပေလော။

မေကား လူသားတို့၏ ရွာမှ ထွက်ခွာ၍ သွားချေပြီ။

သို့ရာတွင် . . .

အို-မိုးဒေဝါ . . . ၊

အစချီသော

ဂန္ဓမာစန္ဒာတောင်...။

အစချီသော စန္ဒကိန္နရီသီချင်းကလေးတို့မှကား မြန်မာ့အနုပညာလောက၊ မြန်မာ့ဂီတသမိုင်းတွင် ထိပ်ဆုံးမှနေ၍ ဂန္ဓဝင်မြောက်စံတင်လောက်သောအဖြစ်နှင့် တည်ရှိကာ နှစ်ပေါင်းများစွာ တိုင်အောင် လေလှိုင်းသံများကြားတွင် လှုပ်ရှားလူးလှန်မြူးကွန်၍ နေပေလိမ့်သတည်း။ ။

* * * * *